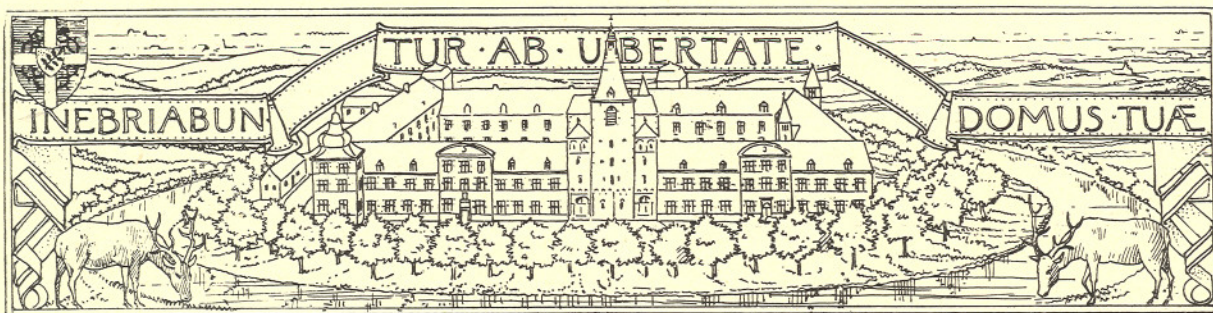

Rolduc, Seminarie,

Inrichting van Hoogen en Middelbaar Onderwijs in het Bisdom van Roermond.

LATEN wij de nieuwe periode van het eeuwenoude Cloosterrade openen met het opgeven van eenige datums, die ons een nauwkeuriger inzicht geven in den oorsprong, en in de met groote moeilijkheden en gevaren gepaarde vestiging van onze inrichting.

Den 19^{den} April van het jaar 1839 werd het eindverdrag gesloten, waardoor een gedeelte van Limburg bij Holland werd ingelijfd; den 2^{den} Juni 1840 had de oprichting plaats van het Apostolisch Vicariaat van Limburg bij breve van Gregorius XVI; 's konings goedkeuring volgde in het besluit van 8 Juli. Tegen het einde van hetzelfde jaar werd Joannes Augustinus Paredis benoemd tot Apostolisch Vicaris, en 30 Juni 1841 tot bisschop van Hirene gewijd door Mgr. van Wijkersloot;

den 19^{den} October opende hij plechtig het Groot-Seminarie van Roermond.

In het Klein-Seminarie van Rolduc bleef ondertusschen alles in denzelfden toestand en zette de Luiksche spes ecclesiae, vereenigd met de Roermondsche rustig de studiën voort. Toch broeiden er groote moeilijkheden, daar het bisdom van Luik zijn Klein-Seminarie op eigen bodem wilde en moest huisvesten en het Vicariaat van Roermond tot datzelfde doel een eigen huis moest koopen of oprichten, en dat wel, wegens gebrek aan geldelijke middelen, zonder zware kosten. Dat de Bisschop Paredis en zijn clerus in de eerste plaats het oog op het schoone Rolduc lieten vallen, is natuurlijk. Dàar ook onder de leeraren, geboortig uit het nu Nederlandsche Limburg, had de kerkvoogd den man uitgekozen, die nu de zware moeilijkheden uit den weg moest ruimen om straks als de

Directeur van het nieuwe Seminarie op te treden. Die man was

Mgr. HENRICUS HUBERTUS
JACOBUS PETERS,

geboren te Weert 6 Oct. 1806, eerst kapelaan te Thorn en benoemd tot leer-
aar te Rolduc 17 October 1831.

Uit een brief aan een zijner vrienden 16 September 1842 geschreven, vernemen wij, dat hij door Mgr Paredis belast werd met de keus der Regenten (leeraren) van het toekomstig Klein-Seminarie. «Om u niets te verhelten, schrijft hij, mijn plan is grootsch: ik zou schier voorslaan van het heerlijke Rolduc tot een katho-
liek Instituut voor geheel Nederland en aangrenzende landen te maken.»

Dat eerste woord van den toekomstigen Directeur teekent den man en openbaart ons zijn doel. Rolduc zal niet verloren gaan! Dat is zijne leus! Daarvoor zal hij, als eens de groote Lamberti, strijden en lijden, maar daarom ook zal zijn naam in onverdoofbare glorie schitteren in de annalen van Rolduc.

Buiten den hoogen invloed, met welken de Bisschop zelf hem steunde in de moeilijke onderneming, vond hij krachtige medewerking tot bereiking van zijn doel bij den edelen Kruijder en den Weleerw. Heer Dom. van Laer, destijds Directeur der Normalschool van Rolduc, later provisor van het Klein-Seminarie.

De vraag bleef altijd: vorderde zoo niet de strenge rechtvaardigheid dan toch

de billijkheid, dat het Bestuur van Luik, met het oog op de schenking van Rolduc, zoo niet wettelijk dan toch in geweten onder de bekende voorwaarden aangenomen, bij de onvoorziene verandering van diocees, de oude Abdij nu als Seminarie gratis aan het Apostolisch Vicariaat afstond? Was het Bestuur gerechtigd in de gegeven omstandigheden om, gehoor gevend aan den drang van het Belgisch Ministerie, de Abdij

Mgr. Joannes Augustinus Paredis.
Bisschop van Hirene.

publiek te verkoopen? Want zoo luidde de bedreiging. In dit laatste geval werd het diocees Roermond in de noodkeuze gesteld: of Rolduc voor altijd te verliezen of het huis te koopen zonder kapitaal en zonder zekerheid van de noodige inkomsten.

Reeds den 10^{den} December 1842 schreef Pastoor Kruyder, wellicht op aanraden

van den toekomstigen Directeur, aan het Bestuur van Luik:

Depuis le temps que l'avenir de notre ancienne Abbaye de Rolduc est en question, une inquiétude accablante ne cesse de m'obséder.

Pour m'en délivrer et surtout pour dégager ma conscience, je viens une dernière fois vous déclarer avant de mourir, comme je l'ai fait dans toutes mes lettres précédentes, que mon intention en donnant l'Abbaye de Rolduc au Séminaire de Liège a été de la faire servir de petit Séminaire et de favoriser par là les jeunes gens des environs.

Mgr. H. Peters.

Messieurs, vous êtes aujourd'hui les dépositaires de cette donation et partant mes garants pour les obligations que vos prédécesseurs ont acceptées et ratifiées plus d'une fois: veuillez donc examiner devant Dieu si vous pouvez tuta conscientia procéder à la vente de l'édifice sus-nommé. Je veux bien croire que vous vous trouvez comme placés entre les notifications du Ministère et les inspirations de votre conscience; mais j'ai trop de confiance en vous, Messieurs, pour penser un seul instant que votre choix puisse être douteux.

Vous savez Messieurs, ce que vous a valu ma donation soit en biens-fonds soit en numéraire et loin de moi l'idée d'un regret quelconque! Vous savez ce qu'aujourd'hui vous vaut ce titre d'indemnité que vous pouvez alléguer pour obtenir des subsides; eh bien, Messieurs, permettez que je vous déclare encore par la présente qu'il me semble que du moins le droit de l'équité demande que vous cédiez gratuitement à l'église naissante du Limbourg des bâtiments qui vousseront peut-être plus qu'inutiles. Je ne vous représenterai pas ici l'état de dénuement où cette église se trouve; mais ce serait, me paraît-il, une garantie des plus sûres pour la conservation de notre Abbaye et de la part de l'Eglise-mère un acte qui assurerait l'éternelle reconnaissance des fidèles du Limbourg.

Uit dezen brief blijkt, dat ook volgens pastoor Kruijder, die het best in deze verwarde zaak kon oordeelen, de openbare verkoop een vergrijp zou wezen tegen de bekende meening der schenkers, tegen de mens fundatoris, maar dat het kosteloos overdragen aan het vicariaat van Roermond niet als een daad van strenge rechtvaardigheid geëischt, doch slechts als een daad van billijkheid, edelmoezigheid en liefde jegens de afgescheiden Kerk van Roermond gewenscht wordt.

In een ontwijkend antwoord verzoeken de Heeren van het Bestuur, de zaak niet door ontijdig drijven te bederven

en eindigen met de woorden:

Veuillez vous reposer sans crainte sur nous du soin de diriger cette affaire si épineuse et croire que nous sommes tous animés des mêmes sentimens que vous en cette circonstance.

In een brief van 13 Januari 1843 schrijft Mgr. Paredis aan Prof. H. Peters:

«De zaak van Rolduc begint zich op te lossen: met Paschen zal er niets meer overblijven dan de muren!

Arm Limburg maar er staat nog een gebouw, dat zult gij misschien gratis behouden; ach ja, daarin ligt uwe hoop geheel opgesloten!

Uit een afschrift van een schrijven van den Hoogeerw. Heer Jacquemotte, Groot-Vicariss van Luik, aan den Directeur Schrijen gedateerd 12 Febr. 1843, zien wij, dat de week te voren te Luik eene samenkomst gehouden was van het Bestuur van het Seminarie met Bisschop Paredis.

De overgebleven Kloosterheeren, zegt Jacquemotte, stellen Luik voor, gratis afstand te doen van de gebouwen van Rolduc; dit kunnen wij niet, omdat de Regeering dat nooit zal goedkeuren.

Daarop heeft Mgr. van Bommel aangeboden, de gebouwen van het Seminarie en van de Normaalschool van Rolduc met tuinen, vijvers en bosschen af te staan voor 60,000 fr., in 15 jaren te betalen; ook de meubels, die niet voor St. Truijen bestemd waren, zouden te Rolduc blijven.

In zich beschouwd en met het oog op de waarde der gebouwen en bijbehorende bezittingen, een geringe som!

Toch kon Mgr. Paredis wegens totaal gebrek aan middelen het voorstel niet terstond aannemen, en vroeg uitstel tot rijper onderzoek en beraadslaging met zijn clerus.

Uit de verdere correspondentie vernemen wij, dat Mgr. Paredis, de moeielijkheid inziende, die het Bestuur van Luik in de regeling der zaken ondervond van den kant der Regeering, op het voorstel van genoemd Bestuur wil ingaan, indien hem van elders finantieele hulp verstrekt wordt.

Middelerwijl is de toekomstige Directeur reeds naar België vertrokken en doorkruist hij het land met den bedel-

zak, aangemoedigd door den Eerw. Heer van Laer die hem in zijn schrijven van 23 Februari toeroept:

«Bedel maar, goede vriend! Oppertune et importune! Anders is de zaak verloren. Misschien zullen 20,000 fr. niet voldoende zijn.

De Directeur Schrijen heeft naar Luik geschreven om ons gratis te laten: 1° de groote pomp, 2° de inrichtingen om de klassen te verwarmen, 3° de lavoirs en de noodige chambretten, 4° banken, 5° alle houten stoelen. Voila totum et omne! Arm Limburg!

Eenige kisten zijn reeds te St. Truiden. Zaterdag wordt opnieuw geladen. Het wordt ons zoo naar. De studenten vragen elk oogenblik: Waar is de Heer Peters?? Blijft hij nog lang?—»

Een tweede brief van 17 April 1843, is geschreven aan den Zeereerw. Heer Peters, nu Directeur van Rolduc. De juiste datum der benoeming is ons niet bekend.

De Paaschklokken (16 April) hadden het vertrek der Luiksche leeraren en leerlingen geluid. Het was er eenzaam en treurig in het groote gebouw. Rolduc was opnieuw zoo verlaten, zoo arm, zoo naakt. Alles was naar St. Truijen vervoerd.

Toch zouden, zoo klonk het manmoedig besluit, den 1sten Mei de lessen hervat worden en in het huis, dat niet eens eigendom was van het kleine, nooddruf-tige diocees zou het Klein-Seminarie van Roermond dien dag door Mgr. Paredis plechtig worden geopend.

Auspice Deo! In groote letters hechte de Bisschop die leus op Rolduc's muren — en onder Gods leiding begint het oude Rolduc den 1sten Mei zijn nieuwe bestemming, met zestig leerlingen!

Wij laten het woord aan Prof. F.

Neujean en vertalen uit zijn *Notice historique de l' Abbaye de Rolduc* de welsprekende getuigenis, die hij bij gelegenheid van het vijf en twintigjarig bestaan van het Seminarie gaf, over de mannen, wien door Mgr. Paredis Rolduc's toekomst toevertrouwd werd:

«Auspice Deo! Onder Gods zegen! Deze woorden, getuigende van het levendig en krachtig geloof van den Bisschop, werden door zijne priesters gehoord en begrepen. Toen zag men — een heerlijk schouwspel, de schoonste eeuwen der Kerk waardig! — een clerus innig vereenigd met zijn bisschop, met dezen wedijveren in bezorgdheid en liefde jegens de jeugd en het schoone Rolduc. Op deze kleine strook lands, Limburg geheeten, zag men mannen opstaan van geloof, edele harten, stalen karakters. En in die keurbende van priesters, wien Rolduc zijne wonderbare verrijzenis dankt, noemen wij op de eerste plaats na den doorluchtigen Bisschop, zijn meest begaafden en ijverigsten medewerker, Mgr. Peters, eersten Directeur van Rolduc.

Hij, dien het vertrouwen van zijn Bisschop aan het hoofd van Rolduc had geplaatst, om dat groote werk te doen gelukken, was een man van hoofsche vormen, een man, onderscheiden door zijne manieren, edel en beschaafd in zijne uitdrukking, die zich in gewichtige oogenblikken tot de hoogste welsprekendheid wist te verheffen. Aan een helderen geest en een zeker oordeel paarde hij voor professoren en leerlingen een hart van goud. Door deugd en levendig geloof was Mgr. Peters de ware man op de ware plaats; door zijne wetenschap en de kennis van de behoeften der eeuw, de man van zijn tijd.

Boven alle waardeering was de adel van dat hart, kloppend in die priesterborst, de edelmoedigheid en toewijding, levend in die ziel. Wie ooit zou waardiger geweest zijn, de stichting van dit huis te leiden, zijn belangrijke toekomst te bevestigen dan Mgr. Peters? Zie hem België doorreizen, aan de huizen der groote families aankloppen en haar een aalmoes vragen voor zijn geliefd Rolduc! Ziet hem daar, den waardigen priester, in de paleizen der machtigen, de zaak van zijn Klein-Seminarie bepleiten, spreken, schrijven, geen enkelen tred sparen, dien de meest ervaren opofferingsgeest maar kan aanraden.»

Maar keeren wij terug tot de geschiedenis van Rolduc: Wien zal de Abdij in eigendom toebehooren?

Lang bleef deze vraag onbeantwoord. Mgr. Paredis deinsde terug voor de kosten van aankoop en onderhoud en dacht aan het college van Sittard en het kasteel van Geulle. Eindelijk den 28sten Mei 1845, viel, na veel aarzelen, de beslissing te Luik. De Abdij met de haar nog toebehoorende gronden werd aan Mgr. Paredis, Apostolisch Vicaris van Limburg, verkocht voor de som van 66000 fr.

Ondertusschen had de nieuwe inrichting, in Mei 1843 onder Gods zegen begonnen, reeds een aanzienlijke uitgebreidheid gekregen, en was in enkele jaren de jeudige bevolking van zestig tot ongeveer driehonderd leerlingen aangegroeid, leerlingen, die uit Nederland en uit alle streken van het naburige Duitschland toegestroomd in de twee afdelingen van hooger en middelbaar onderwijs, in zes- of driejarigen cursus, hun opvoeding voltooiden.

Op wonderlijke wijze had zich het woord bewaarheid van Pastoor Kruijder,

het woord, dat den Directeur in moeilijke omstandigheden steeds opbeurde: Fürchten Sie nicht: Gottes Segen ruhet ueber diesem Hause.

Dezen edelen grijsaard, wien het lot der Abdij zeer ter harte ging, werd na den aankoop van 1845, eene feestelijke verrassing bereid: in de ontvangstzaal waar hem de gelukwensen van den Directeur, de leeraren en leerlingen aangeboden werden, las hij het opschrift uit de herdersdichten van Vergilius:

Kanunnik Kruijder.

Fortunate senex, ergo tuarura manebunt. O gelukkige grijsaard! zoo zal dus uw erf blijven!

Hij had zelf daartoe krachtdadig medegewerkt. Na zijn dood (24 April 1846) las men in zijn testament, reeds dagteekenend van 1842:

En cas qu'après la translation à St. Trond du petit Séminaire actuellement établa dans la ci-devant

Abbaye de Rolduc, un pareil petit Séminaire y est continué sous sa Grandeur l'Evêque à Ruremonde, et qu'on y continue les études comme maintenant, je donne à cette fin et ce pour y rester toujours:

1° Un capital de 10.400 francs.

2° Le bois dit Raubusch.

Dit bosch belendt het tegenwoordige bosschage en wordt door de leerlingen «Le bosquet des Professeurs» genoemd.

In den brief, waarin Directeur Peters aan den Bisschop deze heugelijke tijding mededeelt, schrijft hij de volgende merkwaardige woorden:

D'après tout ce qui précède, Monseigneur, vous aurez reconnu la pressante nécessité d'avoir au plus tôt l'agrément du Roi pour l'acceptation de notre legs. Or, de ce côté-là nous osons tout espérer. Je vous maintiendrai nous a dit notre Roi lors de sa visite et lors de son passage et cette parole, qui nous fut d'abord un encouragement, ne cessera jamais d'être notre assurance.

De woorden «Je vous maintiendrai» had Koning Willem II den Directeur toegesproken bij de hulde, die heel Rolduc aan Zijne Majesteit bracht bij den doortocht naar Luxemburg in de lente van het jaar 1845.

In het jaar 1848 was de financiële toestand reeds zoo bloeiend, dat de voormalige tiendschuur, aan den Westkant der Abdij gelegen, tot Aula kon herbouwd worden; in het volgende jaar werd de zuidelijke helft van den westgevel van Rolduc, waar vroeger niets dan stallingen waren, in harmonie met den aan den noordkant der kerk gelegen vleugel, door Abt van der Steghe gebouwd, van den grond opgericht; in den nieuwen vleugel werden de klassen der Normaalschool aangebracht. De kosten dezer gebouwen met het effenen van den grond bereikten de aanzienlijke som van ongeveer 25,000 gulden.

Den 17^{den} Juli van het jaar 1850 had Rolduc de hooge eer te ontvangen Ko-

ning Maximiliaan II van Beieren, met zijn gevolg: Generaal Delpy-Laroche, den Graaf van Rechberg, Dr. Grietl zijn geneesheer en zijn secretaris Dr. Fistermeister. Zijne Majesteit bracht den geheelen namiddag van vijf tot negen uren in het gesticht door. Bij zijn vertrek sprak hem de Directeur de volgende woorden toe:

Sire! Le Ciel en vous constituant souverain d'un grand peuple vous a en même temps imposé le devoir sacré de travailler sans relâche à son bonheur. Sire, le bonheur de votre peuple exige avant tout qu'il connaisse et pratique la religion du Christ: laissez donc cette religion éclairer l'esprit et former le coeur de vos sujets, et votre peuple sera heureux.

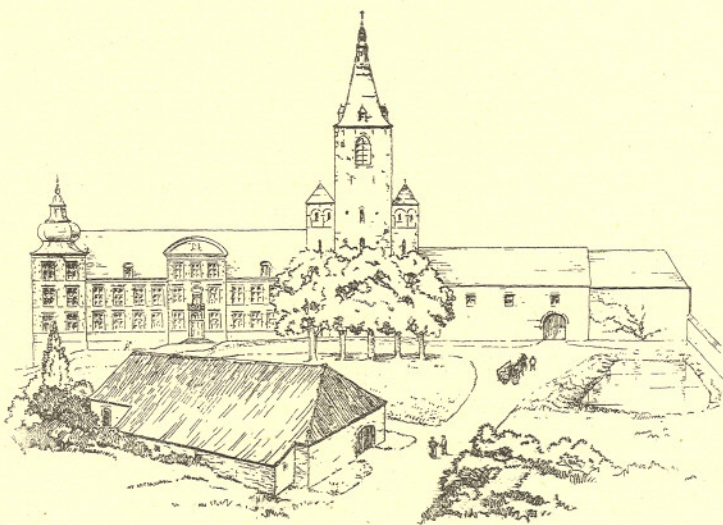
Twee jaren later bood zich de gelegenheid aan tot een schriftelijk onderhoud. De Directeur schreef aan Zijne Majesteit:

L'éducation du clergé dans le sens catholique-romain et de la jeunesse par le clergé; l'éducation du soldat dans le sentiment de l'honneur et du devoir, tels sont, disait votre Majesté, les deux besoins de l'époque et les remèdes à ses maux; vous l'avez dit, Sire, et vous appliquerez ces remèdes et vous pourvoirez à ses besoins. Sire! Il ne nous appartient point de vous donner des conseils ou des encouragements, mais nous prions le Roi des rois de vous donner la sagesse et la force nécessaires pour l'exécution de vos grands desseins. Le bonheur de la Bavière sera le résultat, la gloire de votre règne sera la recompense et la bénédiction de Dieu sera la sanction de votre oeuvre.

Den 29sten Juli 1853 bezocht de jeugdige Willem, Prins van Oranje († 11 Juni 1879 te Parijs,) onder leiding van Jhr. de Casembroot, zijn gouverneur, Rolduc. De Directeur verwelkomde hem met de volgende woorden:

Prince, c'est en souvenir de votre immortel Aieul, qui daigna nous prendre sous sa protection personnelle en s'engageant de nous maintenir; c'est en l'honneur de votre auguste Père, qui tout récemment encore nous daigna donner une marque de sa bienfaisance royale; c'est surtout en vue des grandes

espérances que votre Altesse fait naître dans tous les coeurs, que nous vous accueillons avec tout l'empressement dont nous sommes capables.

Westgevel van Rolduc vóór 1849.

Soyez donc le bienvenu parmi nous, Prince, et d'autant plus que la démarche dont nous sommes l'objet de votre part, nous révèle une de ces belles qualités du coeur qui plus tard vous feront chérir comme souverain. Prince! votre naissance et votre rang vous assurent des respects et commandent des honneurs; mais l'amour et l'attachement, mais l'estime et la confiance ne se commandent pas: il faut les mériter, qu'on soit né sur les degrés d'un trône ou dans une cabane!

Soyez le bienvenu parmi nous, bien-aimé Prince, et daignez recevoir avec nos remerciements les plus vifs l'assurance et le gage de notre attachement et de notre dévouement. Nos destinées sont entièrement liées aux vôtres: un jour nous serons heureux sous votre sceptre ou nous partagerons vos dangers et vos revers; mais heureux ou malheureux, je vous le déclare à la face du Ciel, notre devise comme chrétiens et comme Limbourgeois sera toujours: Fidèles à Dieu, fidèles au Roi!

Soyez le bienvenu parmi nous, noble rejeton des rois. Puissiez-vous porter dignement la couronne qu'ils vous ont léguée. Puissiez vous avoir en partage l'énergie de Guillaume I, la vaillance et la générosité de Guillaume II, afin de devenir l'honneur, le soutien et la consolation de votre auguste Père, Guillaume III. Vive le Roi! Vive le Prince!

Deze aanhalingen zijn een meer dan voldoende bewijs van de hooge en edele gaven van geest en hart, die Directeur Peters kenmerkten; toch kunnen wij niet nalaten de laatste woorden over te

nemen van zijne hulde gebracht aan Mgr. Paredis bij gelegenheid van zijne benoeming tot Bisschop van Roermond, woorden waarin geheel de gloed van het priesterhart van Mgr. Peters doorstraalt. (17 Aug. 1853)

Dieu seul connaît, Dieu seul prépare et règle l'avenir. La devise avec laquelle Votre Grandeur se présente devant son peuple est une annonce d'épreuves et de succès, un pressentiment de dangers et de triomphes. Le salut est dans la croix, dites vous; eh bien nous acceptons la devise et la croix avec elle: de deux mains nous saisissons l'une et l'autre pour en faire notre signe de ralliement. Le salut est dans la croix, eh bien, quelque périlleux que puissent être les temps que nous réserve la Providence, je vous le déclare au nom de mes collaborateurs ici présents, ils ne vous abandonneront jamais. Puisse ce dévouement de vingt-trois prêtres, à la fleur de l'âge, Vous consoler quelque peu des labeurs et des sacrifices de l'épiscopat! Quant à moi, mes années de service seront peut-être bientôt comptées; mais fort de l'amitié que vous avez toujours daigné me témoigner, fort surtout de la grâce du sacerdoce je me sens le courage de me joindre à mes jeunes confrères pour vous faire l'offre de ce qui me reste de force et de vie, et ce sans retour comme sans partage. Nous sommes vingt-quatre en nombre; nous vous avons tous fait voeu d'obéissance filiale aux pieds des autels: ce voeu, nous demandons à le renouveler en ce jour; souffrez donc, Monseigneur, qu'en baisant votre anneau, je vous fasse, en une fois comme en vingt-quatre fois, la promesse solennelle de vous aimer, de vous respecter et de vous obéir.

In het jaar 1854 werd het oksaal gebouwd en den 16^{den} Juli 1855 het nieuwe orgel, door de gebroeders Jozef Michael en Christiaan Müller van Reifferscheidt vervaardigd, plechtig ingewijd.

Sedert langen tijd ondermijnde een hartziekte de krachten van den ijverigen Directeur.

In den herfst van laatstgenoemd jaar nam de ziekte zoo hevig toe, dat hij, na enkele dagen bedlegerig geweest te zijn, reeds den 6^{den} November, na het avondgebed, plechtig de laatste Sacramenten

ontving. Toen de aanwezige leeraren, knielend voor het heilig Sacrament het «Adoro te» baden, sprak de zieke zelf in zijn levendig geloof met luider stemme de strophe:

Jesu quem velatum nunc aspicio,
Fiat illud quod tam sitio
Ut te revelata cernens facie
Visu sim beatus tuae gloriae.

Na een roerend afscheid aan de leeraren en aan de oudste der leerlingen, bracht hij den nacht zacht sluimerend door en ontsliep in den Heer reeds in den vroegen morgen van den volgenden dag, diep betreurd door allen die hem kenden, in den ouderdom van 49 jaren.

Oksaal.

Zijn lijk werd met groote plechtigheid in den grafkelder der Abdij den 9^{den} November bijgezet; de pontificale uitvaart werd gehouden door Mgr. J. Aug. Paredis, den 27sten November bij

welke gelegenheid de lijkrede uitgesproken werd door den weleerwaarden zeer-geleerden Heer

ANTONIUS JANSEN,

Leeraar der Rhetorica, den 6^{den} Januari 1856 als opvolger van Mgr. H. Peters gekozen en benoemd.

De plechtige installatie had plaats den 20sten Januari in tegenwoordigheid van Mgr. Paredis.

Den volgenden dag werd het nieuwe hoofdaltaar der crypta met de steenen altaartafel, waarop eens Norbertus de heilige geheimen voltrok, door den Bisschop geconsacreerd.

Denzelfden dag toonde men den leerlingen de groote Bibliotheek, die vroeger met de studiezaal beneden slechts een geheel uitmaakte.

Het in zijn genre prachtige stukadoorswerk van deze zaal dagteekent, althans gedeeltelijk, uit het midden der achttiende eeuw. Wat de boekerij zelve betreft, van de geheele verzameling der Abdij en van die van het Belgisch Seminarie was geen enkel werk overgebleven: de eerste boeken werden door Mgr. Peters op zijne Belgische reis gebedeld, een poover lijstje! Maar langzaam vulden zich de vakken en rijen zoowel door schenking als door aankoop.

In de Meimaand van het jaar 1856 had voor de eerste maal de bekende bedevaart plaats naar de kleine kapel in het bosch van Schaesberg en wel op de idyllische wijze, zooals zij nog tot heden gehouden wordt. Den 18^{den} Juni bracht ook voor de eerste maal geheel de Inrichting, Directeur, leeraren en leerlingen een bezoek aan de gravin van Nassau, gemalin van Koning Willem I, op het kasteel Rah bij Aken, waar de namiddag in openbare spelen en ver-

makelijkheden doorgebracht werd. Dit pleziertochtje werd jaarlijks herhaald tot aan den dood der hoogedele Vrouwe in 1864.

In het jaar 1857 werd het beeld der Onbevleekt-Ontvangene, een geschenk

Directeur Ant. Jansen.

der familie Deutz, naar eene teekening van Dr. Cuypers gebeeldhouwd, plechtig in de nis bij den hoofdingang geplaatst, met het bekende jaartalvers:

Virgo sine labe concepta, aedes hasce defende.

O Maagd zonder erfsmet ontvangen, waak over dit Huis.

Als een bewijs dat onder het bestuur van Directeur Jansen de beoefening der Schoone-Kunsten in hooge eer stond, wijzen wij er op, dat bij gelegenheid

der prijsuitdeeling in 1860, onder leiding van den talentvollen priester en leeraar, B. A. Pothast, de opera «Joseph en Egypte» van Méhul en in 1861 «Lionello» (Fidelio) van Beethoven met verwonder-

lijk succes uitgevoerd werden. Van die laatste uitvoering schrijft genoemde leeraar: «cette exécution me semble être le nec plus ultra des forces musicales d'une maison d'éducation.»

De groote Bibliotheek.

Wat de wetenschappelijke vorming der jeugd aangaat, daarvan spreekt luid genoeg het feit, dat onder Directeur Jansen de mannen gevormd zijn, die enkele jaren later als leeraren aan 't Gymnasium en de Hoogere Burgerschool van Rolduc den strijd zouden aanbinden met het staatsonderwijs en de eer van Rolduc in die moeilijke omstandigheden hoog hielden.

Met een levendig gevoel van dankbaarheid jegens den edelmoedigen Bestuurder, zeggen wij met Prof. F. Neujean :

«Evenals zijn voorganger begreep Directeur Jansen zijne hooge en edele zen-

ding : hij beschouwde de opvoeding van de jeugd als een verheven apostolaat van wetenschap en deugd, welks doel is, goede burgers voor den Staat, uitstekende Christenen voor de Kerk, voorbeeldige leden voor de Priesterschap, toekomstige heiligen voor den hemel te vormen. Onvermoeid was zijn streven om zijne leerlingen tot vroomheid op te leiden, maar groot ook zijne zorg voor degelijke studiën. Wetenschap en godsdienst, waarheid en deugd, dat waren de groote trekken der opvoeding, zooals hij ze verstond. Het werk van Christus bij de jongelieden voortzetten, hen door waarheid en deugd tot het wa-

re geluk brengen, God doen heerschen in hunne jeugdige harten, hen ten eeuwen leven voorbereiden door hen een goed gebruik te leeren maken van het tegenwoordige leven, dat was zijn vurig verlangen, zijn eenige eerezucht. Filioli mei, quos iterum par-turio donec formetur Christus in vobis, deze woorden van den grooten Apostel had hij tot de zijne gemaakt, zij waren zijne leus, zij teekenen den man en zijn werk.»

In den winter van 1868 openbaarde zich bij den door zorgen en werk afgematten Directeur, een hartziekte, die eerst overwonnen, weldra des te heviger te voorschijn trad en onverwacht een einde maakte aan dit zoo verdienstvolle leven. Vol hoop en vreugde vertrok hij Woensdag in de Goede-Week naar Roermond en vandaar op Goeden-Vrijdag naar zijn vriend den Weleerw. Heer Hubert Jacobs, Kapelaan te Haelen; daar viel hij plotseling des avonds in benauwdheid en stierf na enkele minuten. De Hoog-eerw. Heer J. Deutz beschrijft de laatste oogenblikken in zijne lijkrede aldus:

Chrétiens! Soyez attentifs à cette dernière heure!
A peine le malade a-t-il senti les atteintes de la mort, à peine a-t-il fait son dernier aveu de ses fautes, qu'il prononce ces touchantes paroles: «Mon Jésus, je Vous aime! Mon Jésus, je Vous aime!» Et comme si, par une intuition anticipée, le voile de l'éternité se soulevait pour lui et lui montrait la souveraine beauté du Dieu de son coeur, il répète toujours avec plus d'effusion: «Mon Jésus, je Vous aime! Mon Jésus, je Vous aime!» et son âme s'exhale dans cet acte d'amour commencé sur la terre et continué au ciel dans les éternels embrassements de la divinité.

De pontificale lijkdienst had plaats in de cathedrale kerk te Roermond, den 14^{den} April. Des avonds ongeveer negen uren trok de stoet onder het luiden der klokken van Kerkrade en Rolduc, de muren van het Seminarie binnen en denzelf-

Uit de Bibliotheek.

den avond werd het lijk in den destijds nog bestaanden grafkelder der Abdij bijgezet.

De plechtige dienst had plaats den 13^{den} Mei.

Wij laten hier het woord aan een oud-leerling, die deze plechtigheid in zijne herinneringen op de volgende wijze beschrijft:

Zoo eenvoudig zijn eigen leven geweest was, zoo schitterend was deze ceremonie, waarmede geheel Rolduc, zijn koninkrijk, hem de laatste hulde bracht.

De geheele kerk was veranderd in eene Chapelle ardente. Van uit het hooge koorgewelf daalden in breede golvingen, de zware, zwarte rouwsluiers, waarop zilveren tranen als spangen schitterden, op den hoogen katafalk neder. Ook deze was geheel in zwaren rouw met zilveren franjes bekleed, en op de vier slippen, die breed uitlagen op de blau-

we zerken, lichtten de woorden van zijn laatste gebed, van zijn laatste, eenige gedachte: «Jésus, je Vous aime.»

Het was 'n heerlijk zonnig-warme voorjaars-morgen. De zon zond schuine stralenbundels door de hoge ramen van het koor, waarin stofwolkjes op en neer zweefden; maar weldra trokken de wierookwolken ze omhoog, en omzoomd met gouden zonneglans, wiegden de doorzichtige geurige sluiers daar heen en weder boven den zwarten katafalk.

De priesters intoneerden hunne sombere, eentonige gezangen; de koren ruischten van daarboven

neder onder de gewelven, gedragen op de bevende orgelklanken, bruisende als 'n waterval van droeve akkoorden; daarboven uit jammerden de fijne stemmen der kleine sopraanzangers het «Dies irae», en dan golfde het «De profundis» omhoog, aangeheven door drie honderd van ontroering en weedom sidderende stemmen. Maar vroolijk scheen de zon in 't koor, met blijden feestelijken glans om de met zilver bestikte, zwart fluweelen gewaden der talrijke priesterschaar, op de sneeuw witte koorhemden der misdienaars, op de flikkerende wierookvaten; deed de vlammetjes der ontelbare gele kaarsen bevende

L. van Boom, W. Everts, P. Slits, Dir. A. JANSEN, B. Pothast, P. Marres, H. Voragen.
J. Timmermans, A. Grubben, J. Mühleberg, J. Deutz, F. Moubis, L. v. d. Winkel, H. v. Buren, F. Ramakers, Ch. Marres, J. Thissen, E. Menten, J. Wijnhoven, J. Geenen,
J. Janssen.

verbleken voor hare machtige goudstralen en schoof hare stralenbundels altijd vooruit, altijd nader naar den katafalk.

De dienst der uitvaart liep ten einde. De priesters stonden in breeden kring om den katafalk geschaard, in geluidloze stilte, waaruit alleen enkele woorden van de door den nieuwen Directeur gefluisterde gebeden opstegen.

«Pater noster» bad hij luide — dan weêr diepe stilte.

Begeleid door twee priesters, die aan weerszijden zijn koormantel vasthielden, schreed hij rondom den katafalk, dezen met 't gewijde water inzegende...

De kettingen van het zilveren wierookvat rin-

kelden — ten tweeden male schreed hij rondom den katafalk, wolken van wierook op dezen neder golvende...

«Et ne nos inducas in tentationem».....

Met half dichtgesnoerde keel antwoordden wij alen: «Sed libera nos a malo»...

«Requiescat in pace» klonk het nog...

Dan daalde de geheele stoet, 't kruis voorop, de trap af van het koor; schreed langzaam, plechtig, met gebed en treurzangen door de gangen van den ouden tempel en trad den grafkelder binnen.

Een laatste gebed — een laatste koorzang — een laatste «Requiescat.» —

Nu had de warme lentezon den katafalk, daar boven op het stille geheel verlaten koor, eindelijk bereikt. — Een gouden stralenbundel, waarin de laatste wierooksluiers bevende opwaarts zweefden naar het hooge, geopende kruisraam, naar buiten, opwaarts naar den blauwen hemel, — een gouden stralenbundel gleed langzaam, teeder voort over den katafalk en kuste met warmen lichtschijn de in teëren zilverglans opflinkerende letters: «Jésus, je Vous aime.»

Zijn opvolger was:

Mgr. Dr. W. EVERTS.

Hij werd geboren te Sevenum, 8 Maart 1827, werd leerling aan de normaalschool van Rolduc 1838, vertrok in October 1840 naar het gymnasium van Venraai en keerde na drie jaren als seminarist naar Rolduc terug.

Hij werd priester gewijd 20 September 1851 en onmiddellijk daarna tot leeraar benoemd te Rolduc.

Een zijner oud-leerlingen spreekt van den leeraar der Rhetorica als volgt:

«Als leeraar der klassieke en moderne talen en letterkunde heeft hij zijne ongewone talenten bijna uitsluitend gewijd aan de letterkundige opleiding en de algemeene artistieke ontwikkeling zijner leerlingen, onder wie menig letterkundige van naam later welverdiende hulde bracht aan de hooge begaafdheden van den docent, die door zijne boeiende voordracht, zijne oordeelkundige verklaringen en opmerkingen zijne jeugdige toehoorders de onvergankelijke schoonheden der meesterwerken van de oudheid en der nieuwere tijden te genieten gaf, hun kunstsmaak vormde, hun schoonheidszin ontwikkelde en hun gevoel veredelde. Door zijn bezielend

woord wekte hij geestdrift bij zijne leerlingen, liefde en lust tot eigen studie en moedigde hen aan door stage oefening zoo in gebonden als ongebonden stijl zich meesterschap te verwerven over de taal.

Mgr. Dr. W. Everts.

Wij bezitten van zijne hand slechts enkele opstellen in tijdschriften en zijne Geschiedenis der Nederl. Letteren. Dit werk, een handboek voor gymnasia en burgerscholen, zag in 1869 het licht en heeft zich tot heden onbetwist en met eere gehandhaafd in alle katholieke inrichtingen van Middelbaar en Hooger Onderwijs.

Zijne keurig gestileerde, puntige en geestige brieven, zijne bezielende toespraken op kerkelijke en andere feesten, zoo aangrijpend door hare oorspronkelijkheid, zoo bevallig door hare frischheid en bovenal zoo weldadig door den warmen geest van geloof en liefde, welke er uit ademde, verraden in hem den ta-

lentvollen literator en den priester naar Gods hart, die in zich de meest verscheiden gaven van de natuur en de genade zoo harmonisch wist te vereenigen.»

De nieuwe Directeur aanvaardde het bestuur der scholen in moeilijke omstandigheden.

P. van den Goor. L. Janssens. Ch. Marres. B. Pothast. Dr. W. EVERTS. G. Slits. J. Timmermans. M. Billekens. H. Claessen. J. Lienaerts. H. Systermans. P. Wimmers. P. Rutten. H. Reichardt. F. Daniels. P. de Bruyn. F. Spijkers. A. Brouwers. W. L'Ortye. H. van Haeff. P. Franck. J. Rietra. J. Knittel. R. Corten. A. Schmitz. J. Raven. C. Gibbels. E. Batta. J. Schram. J. Hermans. J. Hanöver. A. Ruyten. P. Bollen. J. Roex. M. Herman. J. van de Laer. J. Keuller. W. Jaspar. H. Everts. F. Smits. Alb. Grispen.

Het onderwijs der letteren, zooals de letteren zelve, gedijt onder de stralen der vredezon. Vrede was er in het land en zelfs naijver was er onbekend; de scholen van Kerk en Staat stonden en werkten vreedzaam naast elkander.

Die gelukkige toestand zou veranderen, toen de Staat zich het monopolie van het onderwijs toeëigende en onder

de bedriegelijke woorden van neutraal onderwijs eene regeling der scholen ontwierp en doorzette, waarmee een groot deel der bevolking geen vrede kon nemen.

Het is hier de plaats niet om over de heillooze strekking, de noodlottige gevolgen dezer wetten uit te wijden; het Nederlandsche volk heeft de

ongerechtigheid ingezien en gedeeltelijk de rechtmatige eischen van allen, die op godsdienstig onderwijs prijs stellen, ingewilligd.

Wij veroorlooven ons echter deze aanmerking. Men wane niet dat dit zoogenaamd «neutraal onderwijs,» waarin van positieve godsdienstleer en godsdienst geen sprake is, waarin het verband tusschen opvoeding en onderwijs grootendeels opgeheven is, zijn verderfelijken invloed alleen op de lagere school, bij de eerste ontwikkeling der kinderen, uitoefent.

Wij zijn van meening, dat zulk een onderwijs juist den verderfelijksten invloed heeft bij de verdere ontwikkeling in de middelbare en hogere scholen, waar het kind tot jongeling, de jongeling tot jongen man gevormd wordt. Het is juist dan, als aan den vorschenden geest de uitgebreide velden van waarheid en logen worden geopend, als in het voor iederen indruk zoo ontvankelijk gemoed des jongelings de driften ontwaken, het is juist dan dat de stralen der volle waarheid den jongeling onontbeerlijk zijn; hart en geest kwijnen weg in de koude atmosfeer van godsdienstloos onderwijs.

Men raadplege de ondervinding!

Toen dan door de wetten van 1863 en 1876 de bijzondere inrichtingen van middelbaar en hooger onderwijs in minder gunstige verhouding kwamen in vergelijking met de staatsscholen, rees de vraag, de zoo gewichtige vraag voor het Katholieke volk in Nederland:

Zal de Katholieke Kerk den handschoen in den strijd om de opvoeding des jongelings durven opnemen, en zal het Katholieke onderwijs wedijveren met de zoo bevoorrechte staatsscholen?

Zal de Katholieke Kerk in Nederland

de jongelingen, die eens de invloedrijkste betrekkingen in het land zullen waarnemen, aan godsdienstige onverschilligheid prijs geven, of zal zij de jeugd, ondanks alle hindernissen en met de grootste opofferingen, opleiden in hare scholen, in de waarheid harer leer en de heiligheid harer zeden?

De pas benoemde Directeur, de Hoogeerw. Heer W. Everts, die van 't jaar 1851 tot 1868 als leeraar aan het gesticht, de letteren onderwezen had, stond voor de oplossing dezer hoogstgewichtige vraag, te gewichtiger omdat ook het lot van Rolduc-zelf van de beslissing dezer vraag afhing.

De nieuwe Directeur was, — wie erkent het niet gaarne met ons? — de man der Voorzienigheid niet alleen voor Rolduc, maar voor geheel het Katholieke onderwijs in ons vaderland.

«Jeugdige leeftijd, zeide te recht, bij zijn optreden, prof. Neujean, lichaamskracht, wetenschap, — geloof en offervaardigheid, — initiatief en werkkraft, dat zijn de kostbare hoedanigheden, die zich in zijn persoon vereenigen.»

Zoo iemand, dan was hij de man, die aan Nederland zou bewijzen, dat de Kerk niet aarzelt, alle offers voor de wetenschap te brengen en dat deze aan hare handen steeds veilig is toevertrouwd.

Zware moeilijkheden stonden in den weg.

Waar zal men in een zoo weinig uitgebreid diocees als het onze de leeraren voor zoovele vakken van onderwijs vinden?

Waar en hoe zal men de noodzakelijke voorbereiding aan deze leeraren geven? Waar zijn de inkomsten om de vele hulpmiddelen van onderwijs in die leervakken gevorderd, te betalen?

Bestaat er zekerheid dat het Katholieke Nederland zijne zonen naar het uiteinde van het verre Limburg zal zenden?

O zeker, voor een kleinmoedig en zwaartillend man waren er redenen te

selijken strijd onzer eeuw van geloof tegen ongelooft, was bij den vurigen strijder voor Christus en zijne Kerk alda de vraag opgelost: Rolduc zal de kansen wagen!

Steunend op de aanmoediging van den grijzen Kerkvoogd van Roermond, op de bescherming van het geheel Episcopaat van Nederland, steunend op de leiding van zijn kundigen en moedigen Directeur, de talenten en de onvermoeide werkkraft zijner leeraren, trad Rolduc zijne nieuwe loopbaan in.

Met welk gevolg?

Wij laten het woord aan de feiten.

Nauwelijks was de wet ter regeling van het middelbaar onderwijs afgekondigd, of op aansporing en gedeeltelijk reeds onder de leiding van den Zeer-Eerw. Heer Everts, destijds nog leeraar, bereidde Rolduc de toekomstige leeraren voor, die van het door den staat gevorderde getuigschrift voorzien, aan de nieuw

ingerichte school hun werkkring zouden vinden.

Het studieprogram van de Middelbare school met driejarigen cursus, die reeds lang vóór 1863 bestond en tevens tot handelsschool was ingericht, werd onmiddellijk volgens de eischen der nieuwe wet veranderd.

Mgr. J. A. Paredis, in de laatste jaren van zijn bestuur.

over om de zaak te laten varen en in stille rust voort te dommelen; maar zoodanig was het karakter niet van den nieuwen bestuurder der school.

Adveniat regnum tuum! Dat was de leus van den priester van zijne jeugd af. En nu hij daar stond als de aanvoerder der jongelingen in den vree-

In 1872 werd ook de vijfjarige cursus geopend. Aan de Zuidzijde werd een nieuwe vleugel aangebouwd met leeszaalen, kabinetten voor natuur- en scheikunde en natuurlijke historie, laboratorium met nieuwe teekenzaal, in één

woord met al wat voor de nieuwe inrichting noodzakelijk of wenschelijk was.

Na de invoering van de wet tot regeling van het Hooger Onderwijs in 1876, werden ook de klassieke studiën zoo geregeld dat de leerlingen der rhetorica

Natuurkundig Kabinet.

(6e klas) het admissie-examen der Universiteit konden afleggen.

«Everts, zegt Prof. J. Keuller, werd Directeur bij het kenteren van 't hooger en middelbaar onderwijs; hij was de eerste, die de bakens verzette.

De wateren van den stroom der wetenschap schenen een nieuwe bedding te volgen; Everts was de eerste, die met vaste hand in de nieuwe richting stuurde.

Maar het scheepje, waarover hij bevel voerde, bleef het Kruis hoog in top voeren, en, al spraken sommige angstige

zielen van roekeloosheid en vermetelheid, Everts was, bij al zijne voortvarendheid een voorzichtig gezagvoerder, die door peilingen zich steeds verzekerde, dat er voldoende water onder de kiel bleef.

Toen hij, de eerste, het in de oogen van velen stout, ja al te stout stuk bestond, een priester, die daarna door velen gevolgd is, naar onze niet katholieke en niet godsdienstige universiteit te zenden, om daar te studeeren, opdat de grootere kennis, die men aan de universiteit verwerft, en de ruimere blik, die men zich

daar eigen maakt, dienstbaar zouden worden aan de uitbreiding van het rijk Gods hier op aarde, was dat eene daad, die, zich waardig aansluitend aan hetgeen zijne voorgangers deden, te korten in de wetenschap voorkwam eer van te korten gesproken was.»

Van dien tijd af gaat de wetenschappelijke opleiding der geestelijkheid hand aan hand met die der leeken, vereenigd waar het kan, gescheiden waar het moet; en terwijl de jeugdige levieten, getrouw aan hunne roeping, niet alleen in de behoeften der kerkelijke bediening in ons bisdom rijkelijk voorzien, maar tevens in aanmerkelijk getal of als ijverige missionarissen en in de Nieuwe Wereld, en in het oude Azië aan de uitbreiding des geloofs werken, of in de verschillende kloosterorden zich aan een hoogere volmaaktheid toewijden, verlaten anderen ieder jaar het gesticht om aan de hoogeschoolen hunne studie te voltooien en zich in alle provinciën van het land te verspreiden, om er de meest verscheiden betrekkingen te vervullen.

Zoo ontstaat tusschen geestelijkheid en burgerij een vriendschappelijke verhouding, die beiden ten goede komt, zoo beantwoordt de school aan het ideaal der opvoeding in onze tijden, waarvan Kardinaal Manning sprak in eene vergadering der Katholieken te Mechelen.

Het katholieke Nederland heeft de zorgen en moeiten op prijs weten te stellen, en steeds zijn vertrouwen aan het Gesticht in ruime mate geschonken.

Het getal der leerlingen groeide dermate aan, dat de ruime gebouwen niet meer toereikend waren. In het jaar 1876 werd de noordelijke vleugel van het huis gedeeltelijk hooger opgebouwd, gedeeltelijk op nieuw van den grond uit, tot

ruimere eet-, speel- en slaapzalen, opgetrokken.

Terwijl zoo onder de uitstekende leiding van hun hoogstgewaardeerden Directeur, de leeraren hart en geest der jeugd met deugd en wetenschap verriikten, verbeterde en verfraaide het bestuur van het gesticht op alle gebied het huis.

Onder het bestuur van Mgr. W. Everts werd het kleine kerkhof aangelegd, (1870) de drie nieuwe klokken gewijd (Juli 1871), de ingang der crypta veranderd (1873), de congregatie-kapel geopend (Oct. 1873), de op 29 Januari 1874 afgebrande aula op nieuw gebouwd en beschilderd.

Helder gaslicht schittert in de uitgestrekte gebouwen (1881), rijkelijk stroomt door de heele ruimte het frissche water der diepe bronnen (1887) en geen moeite wordt gespaard om den jongelingen alles te bieden, wat hun nuttig en tevens, binnen de grenzen eener verstandige opvoeding, aangenaam kan wezen.

Eere wien eere toekomt!

Daarom verhief Mgr. Paredis, Bisschop van Roermond, den hoogerwaarden Directeur reeds in 't jaar 1883 tot de waardigheid van Kanunnik der Kathedraal, en Paus Pius IX in 't jaar 1876 tot die van Kamerheer Zijner Heiligheid. Daarom verleende de Hoogeschool van Leuven den kundigen en geleerden priester den titel van Doctor in de Letteren in 't jaar 1887. Daarom werd Mgr. Everts bij gelegenheid van zijn veertigjarig priesterschap in 1891 door Paus Leo XIII, den roemrijk regeerenden Paus, benoemd tot Huisprelaat en door Hare Majesteit de Koningin-Weduwe tot Ridder van den Nederlandschen Leeuw.

Eere wien eere toekomt!

Daarom vereenigden zich leeraren, leerlingen en oudleerlingen met den doorluchtigen en beminden Kerkvoogd

van het Bisdóm, Mgr. Franciscus Boermans, en brachten bij gelegenheid van het veertigjarig priesterschap, in woord en daad de schitterendste hulde aan den hooggevierden Jubilaris. Daarom herdenken zij jubelend en dankbaar den 9^{en} Augustus het vijf en twintigjarig bestuur van den ijverigen priester en verewigen zijn naam en roem met hun huldeblijk in het gekleurd venster raam van het nieuwe priesterkoor:

RODA
GULIELMO EVERTS
RECTORI SUO
QUINQUE LUSTRIS GLORIOSE REPLETIS
PIA GRATAGUE
PONT.

WOO hebben wij door de lange tijdruimte van bijna acht eeuwen de lotgevallen van Rolduc in roem en rouw gevolgd.

Wie erkent niet bij het lezen dezer vluchtige schets in Rolduc's heden en verleden de beschermende en meedoogende hand der Voorzienigheid, die het Huis en zijne Kerk bouwde en door zoovele stormen heen ons bewaarde?

En als nu de dag van 't jubelfeest nadert en Rolduc daar staan zal op zijn heuvelen in het feestgewaad der vreugde, omkranst met festoenen, juichend bij het wapperen zijner vlaggen en het weergalmen der vreugdetonen — wie, die Rolduc mint, mengt dan zijn danklied niet in de hymne, die door de gewelven der aloude kerk schallen zal Gode ter eer, den Gever van alle goed?

Wie verheft dan niet zijn hart tot God,

smeekende dat Hij, de Machtige, nog eeuwen lang Rolduc spare en beware! «Immers, als de Heer het huis niet bouwt, dan arbeiden de bouwlieden tevergeefs; als de Heer de stad niet bewaakt, dan waken de wachters tevergeefs!»

Mgr. Franciscus Boermans.

Wie beveelt dan het heerlijke Gesticht niet dringend aan de Moedermaagd en den Engel der blijde Boodschap, die van den oorsprong af zoo trouw over zijn muren waakten?

Wie zendt zijn heilwensch niet met ons uit volle ziel, in warme genegenheid, Rolduc toeroepend:

Blijf, o Rolduc, onder Gods bescherming uw eeuwenoude roeping trouw! Ontvang in uwen liefdevollen moederschoot de jeugd, de Bloem der Kerk,

de Hoop des Vaderlands! Verlicht haar geest, en staal haar hart! Ongeloof en twijfel hullen de aarde in duisterten, kouden nevel; verspreid gij de verwarmende stralen der wetenschap,

die van God en Kerk uitgaat! Hoogmoed en zinlijkheid verstikken alle kie-men des Christendoms: bevolk gij ons land met een geslacht, dat trouw aan het vaandel des Kruises, geest en lichaam

H. Reighard, P. van den Goor, R. Corten, B. Pothast, DIR. W. EVERTS, F. Spijkers, Alph. Brouwers, H. Systermans, J. Keuller, J. Roex, W. Jaspar, H. van Haeff, J. van de Laar, H. Everts, L. Tijssen, L. Houben, J. Raven, C. Gibbels, F. Smidts, M. Herman, W. Nolens, A. Grispen, P. de Buijn, H. Derckx, F. Daniels, L. Coenen, A. Schmitz, P. Bollen, A. Ruijten, J. Hänover, P. Marres, F. Madou, L. van Thuijl, G. Scheepers, W. Beckers, J. Schram, J. Schoolmeesters, J. Rietra, P. Franck,

weet te beteugelen in strenge deugdbetrachting!

Dat is uwe roeping! Dat zij uw leven en streven! Dat zij uw glorie nog vele eeuwen lang!

Deze laatste bladzijde schreven wij in het voorjaar van 1893. Het jubelfeest is voorbij en daarna zijn negen andere

jaren bijna verstreken. Onze taak is volbracht. Wij sluiten de geschiedenis van zoovele eeuwen met een dankbaar gebed tot God, den Gever van alle goed en eene aanbeveling van Rolduc aan zijne machtige Beschermster, de goddelijke Moeder Maria. Het hier volgend gedicht van Can. J. Deutz vertolkt onze gedachten en gevoelens.

„Gottes Segen ruht über diesem Hause.“*)

Wer schenkte Deinem sanften Blicke/
Zu schauen durch der Zeiten Nacht/
Rolduc's verschleierte Geschichte/
O frommer Greis! des Sehers Macht?

Von heil'ger Stätte mußt Du weichen/
Das Herz im Gram Dir scheidend bricht:
Doch plötzlich/ welche Wunderzeichen
Fern schimmern Dir in roß'gem Licht?

Du sah'st vom alten Ruhm getragen/
Von jugendlichem Glanz erhellt,
Die Zinnen Rolduc's wieder ragen
Bis in der gold'nen Sterne Zelt;

Neu aufgewölbt/ schlank und hehre/
Von der Unsterblichkeit umwallt/
Des grauen Tempels heil'ge Chöre/
Wo fromm einst Deine Stimm' erschallt;

Entrafft dem Graus die theuern Hallen/
Des jähen Untergangs Gefahr;
Und froh/ vor Deinem Auge/ wallen
Hinein der Jugend dichte Schaar.

Von der Bataver reichem Lande/
Vom Rheine und vom deutschen Meer
Sie kommen; von der Ostsee Strande/
Von Gallien und von Albion her.

Der Räume weiter Schooß umschließet
Nicht mehr der Hingeströmten Zahl;
Des Damms Höhe übergießet
Der unermess'nen Wagen Schwall.

Du staunest mit verklärten Blicken
Der Wunder all': da rafft's Dich fort/
Rufst aus mit himmlischen Entzücken:
„Dies Haus/ es steht in Gottes Hort!“

Der Tag verkündet es den Tagen/
Ein Jahr ruft es dem andern zu/
Das Heut' wird es der Zukunft sagen:
Rolduc/ wie bist gesegnet Du!

Dich haben Heilige gebauet
Auf heil'gem Grund/ bei heil'gem Seh'n/
Bist unter Himmels Huld ergrauet; —
Wie könntest je Du untergeh'n?

Im Sturm Jahrhunderte hinflohen/
Und wälzten gegen Dich hinan
Des Unheils ungestümes Drohen;
Die Fluth brach; Dir konnt sie nicht nah'n.

Du wiegest Dich so sanft/ vom Harme
Frei/ in der Engel zarter Hut/
Wie in der Mutterliebe Arme
Die holde Unschuld schlummernd ruht.

*) Worte eines ehemaligen regulirten Chorherrn der frühern Augustiner-Abtei Klostersath/ des hochw. Herrn J. J. Kruiden. Er sprach dieselben zur Ermunterung der Vorsteher dieser Lehr-Anstalt/ welche einst bei schwierigen Zeitumständen, für die Zukunft des Hauses bange Beforgnisse hegten.

Wenn zischend auch die Blitze wettern/
In kühner Fahrt Verderben streu'n/
Der Felsen stolze Stirn zerschmettern/
Das Weltall zu entflammen dräu'n:
Uns hanget nicht vor des Gewitters Wuth/
Auf diesem Hause Gottes Segen ruht.

Wenn gleich des rohen Krieges Grauen
Verheerend und versengend geht,
Durch Hütt und Schloß/ durch Stadt und
(Auen
Verzweiflungsangst und Jammer sä't:
Uns schrecket nicht der rohen Horden
(Eluth/
Auf diesem Hause Gottes Segen ruht.

Anglaub'/ schwing' Du des Aufruhrs
(Zeichen!
Wag's/ Laster/ schnöder Sohn der Nacht/
Ins Heiligthum verrückt zu schleichen/
Wo Gott die Unschuld selbst bewacht:
Uns grauset nicht der Hölle schwarzer
(Brut/
Auf diesem Hause Gottes Segen ruht!

Hört ihr die Sturmglock' heulend schallen?
Die Flamme steigt/ die Funken sprüh'n/
Und Speicher/ Scheun/ Theaterhallen/
In lichter Lohe prasselnd glüh'n.

Du durfstest/ Flamme/ weiter fahren
An diesem Gottgeweihten Ort?
Umsonst? Treu halten Engelschaaren
Die alte Wach' an Rolduc's Pfort.

Und wie des Meers empörte Welle
Am Helsgestad' sich machtlos schmiegt/
An Rolduc's unversehrter Schwelle
Der rothe Drache harmlos liegt.
Nein/ nein/ uns hangte nicht des Feuers
(Wuth:
Auf diesem Haus ja/ Gottes Segen ruht.

O malle/ malle Strom der Zeiten/
An diesem friedgewohnten Ort/
Sanftschaukelnden Laufs/ von Seligkeiten
Geschwellt/ noch Jahr' und Jahre fort!

Und Du/ o holder Sitz der Wonne/
Blüh' lange lang/ des Segens reich/
Begrüßt vom jungen Strahl der Sonne/
Auf Deines Hügels Blumenreich.

O Unschuld/ gib ihm Deine Helle!
Der Liebe Sold/ o Dankbarkeit!
Sprudl' immerdar/ des Wissens Quelle!
Elicht ihm den Kranz/ Unsterblichkeit!

Rolduc van 1893 tot 1902.

DE groote dag kwam, een dag van waren, rechtmatigen jubel en blijde, dankbare herinnering.

Het was de 9de Augustus 1893.

Rolduc vierde zijn vijftigjarig bestaan als Klein-Seminarie van het bisdom Roermond met het vijf-en-twintigjarig directeurschap van Mgr. Dr. W. Everts.

Het einde van het schooljaar, het overheerlijke Augustus-wêer, alles werkte samen om dezen dag te maken tot een onvergetelijken jubeldag.

Van het uiterlijke feestvertoon, vlaggen en wimpels, festoenen en guirlandes, waarmede vooral de oostelijke vleugel zoo heerlijk zich sieren laat, kunnen we gevoegelijk zwijgen, om meer bepaald in herinnering te brengen de binnenshuis-feestviering, die waarlijk indrukwekkend was.

Toch moeten we met één enkel woord melding maken van het aangrijpend oogenblik der ontmoeting en begroeting op de heuvelhelling van den weg naar Herzogenrath. Daar kwamen ze aan uit het dal, onze gasten, mannen in de kracht des levens, sommigen op gevorderden leeftijd, een stoet van eensgezinden op dit oogenblik, een schaar van broeders, een leger van Rolducenaren, met daverend gejuich begroet door de hen wachtende Rolducsche jeugd, en werden in Gods vrije open natuur met een gloeiende toespraak verwelkomd door prof. Corten.

Kan het anders, of de Inrichting, die „Auspice Deo” geopend en begonnen was, moest ook haar gouden jubilé-dag

openen met een plechtige H. Mis van dankzegging in de aloude Abdij-kerk, welker koor thans prijkte in oorspronkelijke schoonheid, verhoogd door bloementooi en jubelgroen? Voorafgegaan door de breede scharen van leerlingen en de honderden gasten, aan de Duitse grens even te voren afgehaald bij het schetteren der fanfare en het luiden der klokken, trok Z. D. H. Mgr. Boermans, bisschop van Roermond, begeleid door Z. E. Mgr. Lorenzelli, internuntius te 's Gravenhage, H. H. D. D. H. H. Mgr. Fischer, wijbisschop van Keulen, en Mgr. Lemmens, bisschop van Victoria op Vancouver-eiland, Mgr. Hoefnagels, vicaris-generaal van het bisdom, en Mgr. Everts, het eerbiedwaardig heiligdom binnen, waar onmiddellijk daarna door den Directeur-jubilaris een plechtige hoogdienst gezongen werd met pontificale assistentie.

Heerlijke oogenblikken waren het, toen te 12 uren door alle aanwezigen het onvergelykelyk jubileerende Te Deum gezongen werd onder de eeuwenoude gewelven, waar, op een enkele uitzondering na, de meesten eenige onvergetelijke jaren hunner jeugd hadden doorgebracht.

Zullen we nog uitweiden over het gezellig feestmaal, dat nu volgde, en waaraan deelnam de inmiddels aangekomen kardinaal-aartsbisschop van Keulen, Mgr. Ph. Kremetz? Genoeg zij het, hier te vermelden, dat toasten werden uitgebracht door Mgr. Boermans, Mgr. Everts, Mgr. Lorenzelli, prof. Corten, Mgr.

Hoefnagels, P. Baron de Bieberstein, Mgr. Fischer, Dr. P. J. F. Vermeulen, lid van de Tweede Kamer, Mgr. Lemmens en den Hoogeerw. Heer J. Deutz, deken van Kerkrade, waardoor, evenals door het voorlezen der aankomende telegrammen van gelukwensching uit alle streken des lands, de feestelijke stemming niet weinig verhoogd werd.

Dat de onvergetelijke jubeldag besloten werd met een feestvergadering in de bekende «aula,» behoeft voor hen, die onze Inrichting kennen, nauwelijks gezegd. Behalve een keurig concert-program werd uitgevoerd een dramatisch gedicht in drie bedrijven, getiteld «Rolduc» door A. H. M. Ruyten, met muziek van B. A. Pothast, beiden leeraren der Inrichting.

En zoo eindigde deze dag van heuglijk wederzien en vreugdevol herdenken.

Rolduc sloot een der tijdvakken, en niet het minst glorieuze, van zijn eeuwenoud bestaan, en Mgr. Everts meende, na een welbestede leven in dienst van het katholieke onderwijs, eerst als professor, daarna vijf-en-twintig jaren lang als hoofd der uitgebreide Inrichting, den last van het directeurschap op jeugdiger schouders te moeten overdragen.

De nieuwe Directeur kon niemand anders wezen dan de Weleerw. Zeergel. Heer

DR. M. REINIER H. CORTEN,

professor der Rhetorica, die reeds eenige jaren naast zijn vriend en voorganger als conrector had gefungeerd.

Na de herfstvacantie, die op het groote Jubelfeest gevolgd was, begroetten leeraren en leerlingen hun voormaligen collega en leermeester, die inmiddels door Z. D. H. Mgr. F. H. A. Boermans tot dien hoogen werkkring geroepen was, als hun Directeur.

In liefde voor en toewijding aan de schoone en verheven taak, hem opgelegd, behoefde de nieuwe bestuurder der grootsche onderwijs-inrichting voor geen zijner voorgangers onder te doen. Zijn verleden trouwens sprak daarvoor borg. De vijf-en-twintig jaren — prof. Corten had den 1sten Mei deszelfden jaars zijn zilveren priesterjubilé gevierd — te Rolduc door hem met rusteloozen ijver, kloelke volharding en vaderlijk-vriendschappelijke zorg aan de geestesontwikkeling en godsdienstige verheffing der katholieke jeugd besteed, zijn onmiskenbare talenten, zijn warm priesterhart en zijn krachtdadige bemoeiingen voor de herstelling en verfraaiing der hem zoo na aan het hart liggende monumentale Abdij-kerk gaven alle reden voor de hoop, dat het hem dierbare Rolduc veel van hem zou kunnen verwachten.

De plechtige installatie van den nieuwen Directeur geschiedde door Z. D. H. Mgr. Boermans den 25sten October daar-aanvolgende. Bij die gelegenheid schreef de Rolducsche Annalist van den nieuwen tijd in zijne kroniek de volgende betuiging van aanhankelijkheid en toewijding, die wij ons veroorloven hier over te schrijven: «Nos autem diligemus optimum nostrum rectorem et pro viribus nostris ei assistemus, ut cum gaudio fungatur munere suo et non gemens, orantes ut Deus aptet nos in omni bono, ut faciamus ejus voluntatem, facientes in discipulis nostris quod placeat coram se, per Jesum Christum. (Hebr. XIII, 17-21.)»

Met frisschen moed en wijs beleid sloeg Directeur Corten de handen aan het werk. Aan ondernemingsgeest ontbrak het hem geenszins, zoowel op geestelijk als op stoffelijk gebied. Een straks tienjarige ondervinding bewijst

het ten volle. Rolduc handhaafde zijn ouden roem niet alleen, doch bevestigde en verhoogde dien. Het aantal leerlingen, 350 in 1893, bedraagt thans over de 400.

Het spreekt van zelf, dat hij, die als professor het plan tot restauratie van het priesterkoor der kerk zoo krachtig had voorgestaan en zoo onvermoeid had doorgezet, na de voltooiing van dat werk in 1893, als Directeur zeker niet rusten zou voordat hij zijn geliefd heiligdom geheel hersteld zou zien in zijn oorspronkelijke ernstige en indrukwekkende schoonheid. Het gaat evenwel niet aan, ter dezer plaatse daarover te weiden; wij gaven de beschrijving van dien groot-schen restauratie-arbeid reeds in het eerste gedeelte van dit werk bl. 30 en vlgd. De polychromeering en inwendige verfraaiing der kerk duurt ten huidige dage nog voort.

Het zou het bestek van dit werk overschrijden, indien wij in bijzonderheden wilden beschrijven wat onder het bestuur van Directeur Corten tot dusverre tot stand kwam.

Een eerste poging werd al aanstonds aangewend om het zeer kwijnende zoogenaamd «Duitsch Instituut,» eene «Realschule,» aan onze Inrichting verbonden, zoo mogelijk tot nieuw leven te wekken. Wie evenwel weet, hoe het Deutsche vaderland zijnen zonen het studeeren «im Auslande» voor hun verdere carrière schier geheel onmogelijk maakt, behoeft de verzekering

niet, dat die poging faalde. Liever geen dan half werk willende doen, hief Directeur Corten het «Duitsch Instituut» op.

Om Rolduc's eer hoog en den ongelijken strijd met openbare gymnasia en

Directeur Dr. R. Corten.

Rijks Hoogere Burgerscholen vol te houden, werd nu vernieuwde zorg besteed aan de vorming van toekomstige leeraars voor de onderscheiden vakken van hooger en middelbaar onderwijs. Een aanzienlijk getal voltooiden hunne studiën of studeeren nog aan onze Nederlandsche Hoogescholen.

Een heuglijke dag in Rolduc's geschiedenis was de 7de Augustus 1895. Verschillende malen reeds, doch telkens vergeefs, waren door Directeur Everts pogingen aangewend, om het gebeente van den eerbiedwaardigen Stichter van Rolduc, Ailbert d'Anthoing, de hem toekomende en waardige rustplaats te geven in de crypta der aloude Abdijkerk. Wat Mgr. Everts niet had vermoegd, wist Directeur Corten te bewerken. Op bovengenoemden dag werden de stoffelijke overblijfselen van den hoogvereerden Dienaar Gods naar zijn hem dierbaar Roda overgebracht. Men zie de beschrijving dier luisterrijke plechtigheid bl. II.

In hetzelfde jaar werd ten bate der leerlingen, in het belang der studiën, vooral voor den geregelden gang van het onderwijs tegen het einde des schooljaars, eene verandering gebracht in de verdeling des jaars. De vacantietijd viel van nu af samen met dien der Staatscholen. «De voornaamste reden dezer wijziging is — zegt de desbetreffende circulaire — dat verscheidene leeraren in de commissiën der eind-examens plegen zitting te hebben en diensgevolge in de laatste helft van Juli hunne lessen niet regelmatig kunnen geven.»

Het behoeft geen bewijs, dat de laatste April-dag 1896 voor Rolduc een zeer belangrijke was, als men weet, dat hij de opening zag van de spoorweglijn Sittard-Herzogenrath, met Kerkrade-Rolduc als grensstation op Nederlandschen bodem. Rolduc vierde de opening meê. Aan genoemd station stonden Directeur, leeraren en studeerende jongelingschap met de harmonie der Inrichting. «De ontvangst hier — dus luidt een dagbladverslag — was het glanspunt van den feestelijken tocht. Reeds de aanblik van

die talrijke schare frissche, wakkere jongensgezichten, langzaam opklimmend in lichaamsgrootte van den vóór- tot den achterkant des perrons, was opwekkend, verkwikkend.» Eerst een, door de harmonie begeleid, uit volle borst gezongen, voor de gelegenheid vervaardigd feestlied, en daarna een rede van Dir. Corten, waarvan dezelfde verslaggever getuigt, dat zij «was een tweede glanspunt der feestviering.» Het zij ons vergund, uit deze redevoering en uit het op haar gesproken antwoord een paar fragmenten aan te halen:

«Op de uiterste grenzen van ons vaderland gelegen — zeide o. a. de eerste spreker — was onze Inrichting tot heden slechts langs vreemde spoorlijnen bereikbaar, en was zij al niet eene verstoote-linge in 't eigen land, toch was zij van alle midde-len van hedendaagschen vooruitgang in 't binnenlandsch verkeer verstoken.

Wanneer nu onze talrijke, uit alle, ook de verste gewesten van ons land samengestroomde jeugd van heden de afstanden ziet krimpen en vreugdevol over vaderlandschen bodem «ter zaalge stede stoomt, waar de ouderwoon hun tegenlacht,» dan dankt zij dit voorrecht, M. H., aan U, die voor deze onderneming niet teruggedeinsd zijt.»

En na uitgebreid te hebben over de schatten, de vroeger door de Abdij ontgonnen steenkolenvelden, thans helaas niet meer in Rolduc's bezit, en tot welker vervoer de nieuwe lijn o. a. bestemd is, vervolgde spreker:

«Gij moet niet betreuren, dat Gij met het oog op ons aan dit station den naam van Rolduc gehecht hebt.

«Er zijn schatten, welke in elk beschaafd land hooger gewaardeerd moeten worden dan al wat de rijkste mijnen ooit zullen opleveren: de schatten van degelijke opvoeding, van veredeling van geest en hart; er is een licht, dat niet de duisternis der aarde, maar de noodlottige duisternis des geestes verdrijft en door de kille nevels heen van twijfel en dwaling de zon der waarheid doet schitteren, het licht der ware onvervalschte wetenschap; er is een warmtestroom, die alle lagen onzer koude, egoistische maatschappij moet doordringen, wil ze van

den ondergang gered worden, de stroom van oprechte, warme liefde tot God, tot den evenmensch, tot Vorst en Vaderland; — en tot verspreiding dezer weldaden biedt Gij aan onze Inrichting krachtadige hulp door het verkeer te vergemakkelijken, en voor deze hulp zal Nederland u dankbaar zijn!»

Voor de volgende zinsneden uit het antwoord, door den Heer W. H. Pijls, Lid der Eerste Kamer en Burgemeester van Maastricht, als voorzitter van den raad van Commissarissen der Zuider-spoorwegmaatschappij, zijn wij den edelachtbaren spreker dankbaar:

«Limburg heeft veel, zeer veel te danken aan het uitstekend corps leeraren van Rolduc. Sedert een reeks van jaren toch hebben tal van Limburgs zonen, uit alle streken der provincie, daar hunne opvoeding en onderwijs genoten.

«Die opvoeding en dat onderwijs kenmerkten zich ten allen tijde niet door gezochte weelde in huis en school, maar door gepasten eenvoud, praktischen zin en ernstige studie.

»Deze wijze van opleiding is Rolduc blijven volgen en daarbij vaart zoowel de Inrichting als de jongelingschap wel.

«Rolduc heeft in aanzien en beteekenis steeds toegenomen en is tevens op de hoogte gebleven van de eischen des tijds op paedagogisch en wetenschappelijk gebied.

«Moge Rolduc steeds die schoone en vruchtdragende Inrichting blijven!

«Moge door de nieuwe spoorwegverbinding de relatien tusschen Rolduc, Limburg en de overige provinciën van Nederland worden uitgebreid tot bevordering der Inrichting!

«Moge Rolduc groeien en bloeien! Dat is de wensch van elkeen, die het oprecht meent met Limburg. Dat is ook de mijne. Dat geve God!»

Het spreekt wel van zelf, dat de Directie der Inrichting aanstonds partij trok van den nieuwen, korteren verkeersweg; zij wendde zich tot de Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen te Utrecht om een overeenkomst te sluiten betreffende de kosten van het vervoer der leerlingen. Men kwam tot een gunstig resultaat.

In een schrijven der Maatschappij van

4 Juli 1896 werden, behalve een extra-trein van Rolduc naar Venloo en omgekeerd tegen vaste som, de volgende faciliteiten aangeboden:

«Van Venloo tot het station van bestemming tegen de helft van de enkele reis-vracht per persoon, waarbij wij dus afstand doen van het in het tarief voorgeschreven minimum van 10 voor dezelfde bestemming.

«Ter besparing van tijd bij het nemen der plaatskaarten te Venloo stellen wij u voor de betaling aldaar te doen geschieden door middel van legitimatiebewijzen door u af te geven aan elk der leerlingen; deze legitimatiebewijzen zullen dus door station Venloo als geld worden aangenomen en daarvoor gratis een kaartje naar bestemming worden afgegeven. De verrekening van het voor het vervoer verschuldigde kan dan na afloop daarvan en aan de hand van de door ons ontvangen legitimatiebewijzen geschieden.

«Ook voor de terugreis kan dezelfde regeling gelden, met dien verstande, dat dus elk station tegen intrekking van een legitimatiebewijs eene plaatskaart zal afgeven naar Venloo, waarvan het bedrag berekend tegen de halve enkele reis-vracht na afloop van het vervoer met u zal worden verrekend.»

Een schoone, idyllisch-romantische streek, de Zuidlimburgsche, die de nieuwe spoorlijn doorsnijdt! Het volgende jaar konden oud-studenten en vrienden van Rolduc, die tot dusverre niet dan langs een omweg de bloeiende Inrichting konden bereiken, zich daarvan overtuigen.

Den 12^{den} Juli 1897 herdacht Rolduc den heerlijken dag, waarop het vóór 50 jaren in het bezit kwam der Relikwieën van S. Daphné (zie bl. 66) en vierde het tevens den vijf-en-twintigsten verjaardag van de oprichting zijner Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus. Al konden de feestelijkheden uitteraard niet zoo'n omvang hebben en zoo luisterrijk wezen als in 1893, toch was het eene grootsche gezellige plechtigheid, welke de honderden, die er aan deelnamen, niet licht zullen vergeten. In zijn redevoe-

ring bij die gelegenheid gehouden, maakte de Directeur gewag van het inderdaad merkwaardig feit, dat hij het getal der Rolducsche oud-leerlingen, die ontrouw geworden zijn aan de heilige beginselen hunner jeugd, op de vingers der hand kon aftellen; en dat in onzen tijd van zedenbederf en ongeloof! — Aanwezig waren als hooge Gasten o. a. Z. E. Mgr. F. Tarnassi, Pauselijk Internuntius te 's Gravenhage, Z. D. H. Mgr. H. van de Wetering, Aartsbisschop van Utrecht, en Jhr. Mr. G. Ruys de Beerenbrouck, Commissaris der Koningin in Limburg. Het rijke programma der feestvergadering in de Aula bevatte o. m. een eigenaardig «Tableau historique» in vijf tooneelen: «Entrevue de Burchard, Seigneur-Evêque d'Utrecht, avec Ailbert d'Anthoing, fondateur de l'Abbaye de Rolduc en l'an 1107 à Rode (Rolduc),» door den weleerw. zeergel. heer R. Corten.

Als vermeldenswaard teekenen we hier nog aan, het aanstellen van Eerw. Zusters (Pius-Schwestern) in de plaats van knechts voor den dienst in keuken, eetzaal en slaapzalen, en de rechtstreekse aansluiting van Rolduc aan het Rijkstelegraaf (telefoon) net den 23 Januari 1899.

Dit jaar trouwens was voor Rolduc als onderwijs-inrichting van meer dan gewoon belang. Er moesten noodzakelijkerwijs veranderingen worden aangebracht. De eerste gold het splitsen van de lagere klassen der Hoogere Burgerschool en het organiseren in de eene afdeeling van een naar de eischen des tijds ingerichten Handelskursus, de andere betreft een zeer gewenschte wijziging van het leerplan voor de voorbereidende klassen.

Een voor het eerste doel aan de ouders en voogden gerichte circulaire om

inlichtingen had tot resultaat, dat de helft der belanghebbenden, wier kinderen of pupillen de lessen der H. B. school volgden, hun zonen bestemden voor den handel en dus de voorgestelde wijziging met volle instemming begroetten. Van af den tweeden leercursus werden nu de klassen der H.-B.-school gesplitst, en werd het onderwijs in de eene afdeeling uitsluitend en geheel in de handelsrichting gestuurd. Die verandering is ontegenzeggelijk een verbetering gebleken. Het diploma «Eindexamen driejarigen Handelskursus» komt menig-een ten goede.

De tweede verandering betreft het voorbereidend onderwijs.

Overtuigd, dat een hechte grondslag van voorbereidende kundigheden tot het slagen in hoogere studiën onontbeerlijk is, en tevens dat menig leerling, niettegenstaande de vele uitmuntende scholen en inrichtingen in ons land, de gelegenheid tot bedoelde voorbereiding mist, besloot het Bestuur van Rolduc aan de Inrichting een voorbereidende school met twee afdeelingen te verbinden, waarin leerlingen van tien- tot dertienjarigen leeftijd, die voor verdere studiën bestemd en geschikt zijn, volgens een bijzonder en doelmatig leerplan, in een afzonderlijk gebouw, door afzonderlijk onderwijzend personeel van geestelijken, tot de eerste klassen van Gymnasium, H.-B.-School en Handelsschool worden voorbereid.

Na rijp overleg en langdurig beraad gaf Mgr. Boermans op S. Jozefsdag 1898 zijn toestemming en goedkeuring, en maakte Directeur Corten onmiddellijk werk van de ten-uitvoer-legging van het plan, dat hij lang gekoesterd en met warmte verdedigd had.

Een aanzienlijk stuk gronds van de be-

lendende tuinen der aangrenzende hoeve moest worden gekocht; het eene gedeelte daarvan moest dienen om Rolduc aan de zuidzijde vrij te leggen, het andere om te worden ingericht tot speelplaats voor de toekomstige bewoners van «Klein-Rolduc.»

En weldra verrees, als voltooiing van den zuidelijken vleugel van het Huis, een ruim en fraai gebouw van drie verdiepingen met luchtige klas-, speel-, eet- en slaapzalen op de plaats, waar tot dusverre in onoogelijke lokalen de piano's en een paar klassen huisvesting vonden

Klein-Rolduc.

en een nog onoogelijker doorgang communicatie gaf met het andere gedeelte van het Huis.

Zoo was de nieuwe verbetering tevens een nieuwe verfraaiing. Zoo vormde Rolduc dan een machtigen grooten vierhoek, begrensd door statige gebouwen, omsluitend eigenlijk één heerlijken, breeden pandtuin, door de monumentale prachtig gerestaureerde kerk in tweeën gedeeld doch niet gescheiden, en zoo-doende het verkeer binnenshuis gemakkelijk makend en volkomen vrij.

Na de groote vacantie 1899 werd het gebouw door Mgr. Drehmanns, inmiddels benoemd tot wijbisschop van Roermond, plechtig ingezegend.

Directeur Corten had goed gezien. Ook Klein-Rolduc groeit en bloeit.

Hierbij bleef het niet. Ook had de Directeur zijn aandacht gewijd aan een ander belang, en stellig niet het geringste, van ons hooger onderwijs. Op zijn initiatief werd in overleg met de directeuren der colleges van Roermond en Weert, het program der studies en het eind-examen voor het Seminarie naar de eischen des tijds gewijzigd.

De zomer van het laatste jaar der eeuw bracht voor Rolduc een dag van rouw en een dag van vreugde.

Den 8^{en} Juni 1900 was de oud-Directeur Mgr. Dr. W. Everts te Roermond overleden. Het kon niet anders dan dat de overledene, wiens geheele leven zoo innig verbonden was geweest met zijn geliefd Rolduc, Rolduc ook hebben wilde tot zijn laatste rustplaats. Aan dien hartewensch moest natuurlijk worden voldaan.

Den 11^{en} Juni kwam het stoffelijk overschot van den oud-Directeur, begeleid door de familieleden, door een getal professoren der Inrichting met hunnen

Directeur en door verschillende andere geestelijken, oud-leeraren van Rolduc, aan het station Kerkrade-Rolduc aan om 3.51 des namiddags.

Het was ongeveer vijf uur, toen de droevige stoet het aloude Rolduc naderde. De eerbiedwaardige Abdij ontving het dierbare lijk met gepaste waardigheid en vromen luister.

Waar de weg van Rolduc naar Kerkrade den binnenweg naar Herzogenrath snijdt, stond de studeerende jongelingschap opgesteld met de eerw. heeren professoren in koorgewaad en een groot aantal belangstellende en bevriende geestelijken, zoowel seculiere als reguliere. Vóór hen ging de harmonie van Rolduc met omfloerst vaandel.

Na de inzegening van het lijk door den zeereerw. heer Directeur ging het nu biddend en zingend — het «Miserere» van het studentenkoor klonk aandoenlijk — de breede poort in, terwijl de harmonie een indrukken treurmarsch speelde en de torenklokken in den hooge een lied zongen van weemoed en welkom, van weemoed voor hem, wiens jubeldagen zij zoo vaak verkondigd hadden, van welkom ook voor hem, die hier in de schaduw van zijn heilighdom de groote rust zou vinden.

Langzaam naderde de treurige optocht de oude eerbiedwaardige abdijkerk. Vlaggen wapperden halfstoks uit den toren. Vóór den ingang werd de lijk-kist uit den wagen genomen en plechtstatig de kerk binnengedragen, waar de overledene zoovele jaren als leeraar en als Directeur het H. Offer voor zijn jongelingschaar had opgedragen. De Kerk treurde door hare zware rouwversiering; de vensters van het heerlijke koor waren met rouwfloers behangen, en breede, zwarte en witte, guirlandes hin-

gen in kronen van het hoge gewelf langs de machtige pijlers, terwijl opschriften op zwarten grond aan weerszijden van het zangerskoor en om den preekstoel, o.a. met het devies van den ontslapene «Adveniat regnum tuum», waren aangebracht. Ontelbare

der overledenen, in hun welsprekenden roerenden eenvoud zoo onuitsprekelijk schoon. Diepen indruk maakte bij het einde der treurige plechtigheden het aanheffen van het allen studenten en oudstudenten zoo bekende lied «Adieu Rolduc, séjour de mon enfance»

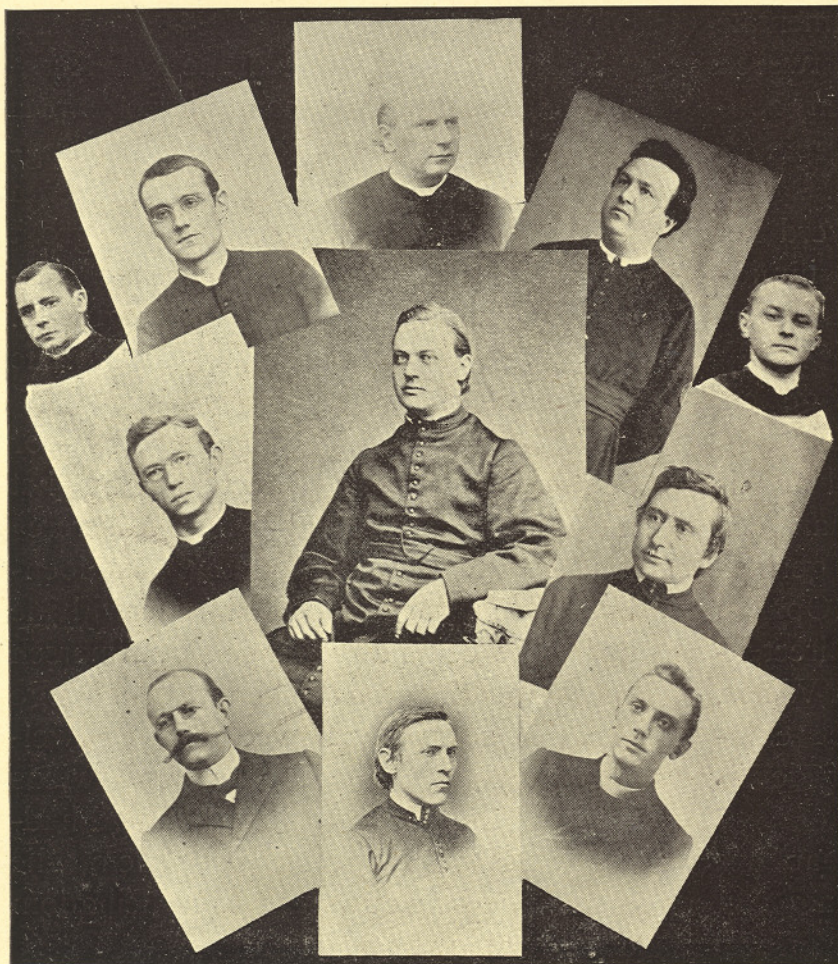
door de harmonie gespeeld op het oksaal. Die koperen klanken, als treurmarsch getoonzet, gingen door de ziel.

Het lijk bleef op het hooge koor te midden van groen en kransen, omdat eerst den volgenden morgen de plechtige lijkdienst en begrafenis zou plaats hebben.

Die lijkdienst werd gehouden door Directeur Corten, die, ofschoon hij daags te voren in de kathedrale kerk te Roermond een hartverheffende lijkrede had uitgesproken, na de Absoute, nogmaals, doch thans in het Fransch, het woord voerde, om in trefende bijzonderheden zijn hooggewaardeerden voorganger als leerling en leeraar te herdenken, en aan te toonen hoe Mgr. Everts in zijn lang bestuur de man der Voorzienigheid was, niet alleen voor Rolduc, maar ook voor het katholiek onderwijs in Ne-

derland! Het vaarwel, uit een warm priester-en vriendenhart geweld, drong diep door in de harten der aanwezigen.

Daarna trokken vreemden, leerlingen en priesters, met het zangkoor beurte- lings de verzen van het «Miserere» zingend, naar het kleine, weemoed-ademend kerkhof van Rolduc, in welks midden de open groeve het stoffelijk overschot

Van Winkel. J. Engels. G. van Poppel.
H. Nillesen. P. Jaspar. J. America.
J. Hilgers. H. Wismans. F. Horsmans. J. Janssen van Son. E. Ribbergh.

kaarsen in schitterende groepen verlichten het koor, en planten en luchters omringden de baar, waar voor 't laatst het stoffelijk overschot van Mgr. Dr. W. Everts zou rusten.

Een treffende aanblik, dat priesterkoor met de dubbele rijen van priesters aan beide kanten in de koorstoelen.

Onmiddellijk begonnen nu de getijden

wachtte van den hoogst verdienstelijken en voortreffelijken Oud-directeur der Inrichting. Daar werden door Directeur Corten de laatste plechtigheden verricht.

Weldra, hopen we, zal een waardig gedenkteeken de plaats aanwijzen, waar Mgr. Everts met een viertal zijner ambtgenooten de ure der opstanding wacht.

Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Mgr. Josephus Hubertus Drehmanns.

«Vreugd is zuster van de smarte.» Geen maand later maakte Rolduc zich gereed voor een ander welkom, een blijde ontvangst. Z. D. H. Mgr. J. H.

Drehmanns, die in Februari zijn doorluchtigen Voorganger op Roermonds bisschopszetel was opgevolgd, bracht, bij gelegenheid der plechtige prijsuitdee-

ling, zijn eerste kerkvorstelijk bezoek aan de eerste Onderwijs-inrichting van zijn bisdom. Dat geschiedde den 11^{en} Juli 1900.

Overbodig te zeggen, dat de ontvangst luisterrijk en tevens hartelijk was. Wie eenmaal een feestelijkheid op Rolduc heeft medegevierd of aanschouwd, of wie ook maar een der hier voorafgaande feestbeschrijvingen gelezen heeft, weet wat dat beteekent. We behoeven dus hier niet in herhalingen te vallen. Met warme ingenomenheid en hooge waardeering sprak de gevierde Kerkvoogd over zijn geliefd Rolduc, toen hij een feestdrank instelde op den groei en bloei der Onderwijs-inrichting, die in hare verschillende afdeelingen reeds zooveel gedaan heeft voor Kerk en Staat en maatschappij in ons dierbaar vaderland en zelfs daarbuiten. En met niet minder ingenomenheid en liefde begroette de Directeur onzen nieuwen Bisschop, hem nogmaals de plechtige verzekering gevende van zijne en aller onbegrensde trouw, onwrikbare aanhankelijkheid en diepgevoelde toewijding aan zijn persoon en aan de grootsche, groote en verhevene zaak, die zij voorstaan.

Als gebruikelijk werd de feestdag besloten met eene dramatisch-muzikale vergadering in de Aula, waar, zinspelend op den beschermheilige des Bisschops een toepasselijke cantate met levende beelden werd uitgevoerd: «De heilige Jozef in zijne voorafbeelding en in zijn leven.»

Het jaar 1901. Drie gebeurtenissen op verscheiden gebied vallen daarin te vermelden.

Was het Rolduc niet gegeven, den 31^{en} Augustus 1898 de Inhuldigungsfeesten onzer geëerbiedigde Koningin mede te vieren, omdat die feesten onder de vacantie vielen, het overgroot getal onzer tegenwoordige leerlingen herinnert

zich nog met vreugde en voldoening, hoe Rolduc mede instemde met de blijdschap en den jubel van het Nederlandsche volk op den gedenkwaardigen 7^{en} Februari 1901, den huwelijksdag van H. M. Koningin Wilhelmina en Prins Hendrik van Mecklenburg, thans Prins der Nederlanden. Het herinnert zich nog dien plechtigen hoogdienst in de heerlijk versierde Abdij-kerk, den zang van het dien dag herhaaldelijk opbruisende jubellied, het planten van den «gedenkboom» te midden der sneeuw, met den van nationalen zin en vaderlandsliefde tintelenden speech van den Directeur, en dat indrukmakend, aangrijpend «Te Deum» om 12 uur in de oude Abdij-kerk boven de graven der hertogen van Limburg, voorouders van koningin Wilhelmina.

Bij die gelegenheid rekende Rolduc het zich ten plicht, een adres van hulde en gelukwensch aan te bieden aan H. M.

Dat adres was een stuk van hooge kunstwaarde.

Het werd vervaardigd door den kundigen teekenaar den heer R. A. van de Pavert in de kunstwerkplaatsen van Dr. P. J. H. Cuijpers te Roermond. Het eerste blad perkament is een heerlijke plaat van 56 op 46 cm., waarvan het middenvak wordt ingenomen door de opdracht in fraai gothieke letters met sierlijke initialen: «Hulde aan Hare Majesteit Koningin Wilhelmina der Nederlanden, bij gelegenheid van Hoogstderzelver Huwelijk met Hertog Hendrik van Mecklenburg-Schwerin, door Directeur, leeraren en leerlingen van Rolduc.» Daaronder prijkt, in kleuren geteekend, Rolduc zelf in vogelvlucht, terwijl in den rechter bovenhoek aangebracht is het wapen van den tegenwoordigen Directeur, den Wel-Eerw. Zeergel. Heer R. Corten, met de zinspreuk «Cort en goet»

Om dit middenvak loopt een breede, fijn gestileerde sierlijke lijst van loofwerk en bloemen in heerlijk teêre kleurschakeeringen en tinten. Daartusschen zijn aangebracht aan den rechter- en linker kant de wapens der voornaamste ab-

ten van de voormalige beroemde Abdij van Rolduc, aan den benedenkant de wapens der laatste Roermondsche bisschoppen, Mgr. Paredis, Mgr. Boermans en Mgr. Drehmanns, afwisselend met die der drie vorige Directeurs van de on-

1902.

W. Nolens, M. Herman, J. Raven, Can. Goebbels, DIR. R. CORTEN, A. Ruyten, J. van de Laar, L. Coenen.
 F. Madou, L. van Thuyt, C. Baert, Alb. Gispén, H. van den Schoor, J. van Gils, G. Scheepers, L. Tyssen,
 A. Geurts, L. Prevoo, J. Schram, F. Lemmens, H. Verbeek, H. Derckx, J. Hanöver, H. Janssens,
 H. Latiers, W. Backhuys, J. Thielen, V. Frauck, W. Goossens, J. Rietra, E. Petry, A. van de Venne, M. Merckelbach, R. de Guasco, J. Cuypers, L. Houben,
 J. Cremers, J. Nagant.

derwijs-inrichting, Mgr. Peters, Mgr. Janssen en Mgr. Everts. Aan den bovenkant prijken in sierlijke medaillons op gouden grond de Stichter van Rolduc, Ailbert d'Anthoing, met zijn broeder, die den grond afbakent om het groot-sche werk te beginnen, de H. Gerlacus, die de oude Abdij dikwijls bezocht, de H. Norbertus, die er eens op wondere wijze gered werd, welke gebeurtenis

vereeuwigd is in het middelkoorvenster der crypte, de H. Lucia die er vroeger bijzonder vereerd werd, en de H. Daphné, wier overblijfselen, uit de katacomben herkomstig, er met godvruchtigen eerbied bewaard worden. Te midden dier voorstellingen prijkt het wapen van Rolduc, voorstellende de boodschap des Engels aan Maria met de zinspreuk: Te Duce ad Christum.

Het is een wonderfraai geheel, zoowel wat diepzinnige conceptie als artistieke uitvoering aangaat, een compendium, dat in ééne bladzijde de geheele geschiedenis zoowel der Abdij als der onderwijs-inrichting bevat.

Het tweede blad bevat als opdracht een gedicht, waarin bedoeld wordt op Rolduc als begraafplaats der hertogen van Limburg, op een bezoek van koning Willem III als kroonprins en op de tegenwoordige bestemming der Inrichting.

Verschillende bladen volgen nu met de handteekeningen van Directeur en Leeraren, en klasgewijs van al de leerlingen der volkrijke Inrichting.

Het geheel is besloten in een fraaie portefeuille van wit satijn met passend opschrift en gebruikelijke versieringen, o. a. het Nederlandsche wapen, in goud.

De tweede gebeurtenis was een feit van belang op onderwijs-gebied.

Tot dusver hadden onze kandidaten voor de Universitaire studiën zich telken jare moeten onderwerpen aan een examen vóór een Staatscommissie te 's-Gravenhage, de twee laatste jaren te Utrecht zetelend. Een welkome beschikking der tegenwoordige Regeering bracht daarin verandering. Voortaan zouden de kandidaten van sommige bijzondere gymnasia het einde-examen afleggen voor hun eigen leeraren ten overstaan van eenige Rijksgecommitteerden. Dat die maatregel het Bijzonder Onderwijs ten goede komt, behoeft geen betoog. De negen kandidaten onzer Inrichting verwierven alle het diploma.

Om der volledigheid wille zij hier ingelascht, dat, sedert 1868, 113 leerlingen het Eind-examen Gymnasium, 124 het Eind-examen H.-B.-School, 8 het literarisch-mathematisch examen met gunstig gevolg aflegden, en 10 het diploma ver-

wierven tot toelating aan de Rijksvee-artsenyschool te Utrecht.

De derde gebeurtenis, indien men de heugelijke verrassing zoo noemen mag, was van anderen aard.

Het was bij gelegenheid der toediening van het H. Vormsel in de kerk van Rolduc aan leerlingen der Inrichting den 9^{en} September. Van die plechtigheid, als zijnde zooal niet alledaagsch dan toch vaak genoeg voorkomende om er in het bijzonder hier van te gewagen, zouden we geen melding maken, ware het niet, dat Z. D. H. Mgr. J. H. Drehmanns voor Directeur, Leeraren en leerlingen een verrassing had meêgebracht, die met algemeene vreugde en gejuich werd begroet. Na in een pittige, geestdriftige rede uitgeweid te hebben over den verdienstelijken werkring van Rolduc en zijn ijverigen Directeur, deelde de Doorluchtige Kerkvoogd mede, dat het Z. H. Paus Leo XIII, wien het Katholiek Onderwijs zoozeer ter harte gaat, behaagd had, den ZeerEerw. Zeer Gel. Heer R. Corten, Directeur der Scholen te Rolduc, te benoemen tot Doctor theologiae honoris causa.

Daverende toejuichingen onderstreepden die mededeeling en de hartelijk waardeerende woorden, waarin Z. D. H. den nieuwen doctor gelukwenschte met de passende onderscheiding.

En hiermede is onze taak ten einde. Wij sluiten met een wensch.

Moge het Rolduc's geschiedschrijver in latere dagen gegeven zijn, niets anders te behoeven op te tekenen dan de voortdurende vervulling van het woord, dat tot nu toe steeds bewaarheid werd: Gottes Segen ruht über diesem Hause!

Dat geve de Almachtige en Alwijze, de Vader der lichten en Schenker alles goeds!

Hem alleen zij eere en glorie!

Rectores et Magistri Seminarii Rodensis.

RECTORES.

Mgr. Henricus Hubertus Jacobus Peters m. Maio 1843 + 7 m. Nov. 1855.

Antonius Lambertus Jansen, Ecc. Ruraem. Can.; + 11 m. April. 1868.

Mgr. Dr. Gulielmus Everts, Ecc. Cath. Ruraem. Can.; Stat.-Gen. Dep. + 8 m. Jan. 1900.

Dr. Rainerius Michael Hubertus Corten.

MAGISTRI.

Mgr. Dominicus van Laar 1843-1849 Eccl. Ruraem. Can. Decanus, Wijck, + 25 Jan. 1883.

Theodorus Ariëns 1843-1854, Parochus, in Bridgeport. (Am.).

Mgr. Petrus Canoy 1843-1852, Eccl. Ruraem. can. Seminarii majoris praeses + 15 Mart. 1865.

Joannes Defauwe 1843-1845, Vicarius in Tegelen + 23 Sept. 1846.

Joannes Muhlenberg 1843-1848, Parochus in Schaesberg + 13 Febr. 1899.

Godefridus Raetsen 1843-1862, Eccl. Ruraem. can., Decanus in Venlo + 30 Mart. 1884.

Franciscus Savelberg 1843-1848, Decanus in Heerlen + 6 Jan. 1888.

Petrus Slits 1843-1883 + 23 Dec. 1883.

Petrus Smidts 1843-1860, Parochus in Maasbracht, + 27 Oct. 1895.

Engelbertus van Haeff 1843-1845, Parochus in Ottersum, + 2 Febr. 1902.

Henricus Beelen 1843-1846, Parochus in Thorn + 21 Mart. 1864.

Joannes Erens 1844-1845, Parochus in Nederweert + 23 Dec. 1879.

Lodevicus Batta 1844-1845, Par. Eccl. S. Mathiae Mosae-traj. + 15 Jan. 1875.

Theodorus Breyen 1845-1850, Parochus in Pier (Dioec. Col.) + 6 Febr. 1898.

Mathias Geurts 1845-1863, Parochus in Mook + 17 Febr. 1889.

Bernardus Pothast 1845-1898, emer.

Franciscus van der Steen 1845-1854, Parochus in Meerlo + 1 Maii 1896.

Petrus Wetzels 1845-1851, Parochus in Spekholzerheide + 1 Julii 1893.

Mgr. Dr. Petrus Hoefnagels 1847-1851, Ecclesiae Ruraem. Can., Sem. majoris praeses., Dioc. Ruraem. Vicarius Generalis.

Philippus Arets 1848-1852, Sem. majoris Professor + 24 Sept. 1861.

Paschalis Frölich 1848-1852, Parochus in Jackerath. (Dioec. Col.) + 1863.

Joan. Jacobs 1848-1851, Col. Rur. Rector, Parochus in Bergen + 18 Mart. 1867.

Leonardus Lexis 1848-1852, Parochus in Herckenbosch.

Josephus Oomen 1848-1858, Parochus in Lottum + 30 Mart. 1894.

Mgr. Franciscus Xav. Rutten 1848-1859, Sem. maj. Professor, Eccl. Rur., can. Decanus Mosae-traj. + 26 Febr. 1893.

Henricus van Buren 1848-1868, Parochus in Maasbree + 19 Nov. 1894.

Joannes B. vande Venne 1848-1857, Parochus in Amstenrade + 16 Febr. 1876.

Henricus Verheggen 1848-1857, Parochus in Nuth + 19 Dec. 1884.

Gust. Verzijl 1848-1865, Eccl. Ruraem. can., Sem. maj. Professor, + 28 Aug. 1898.

Hubertus Jacobs 1851-1856, Parochus in Helden + 11 Maii 1897.

Petrus Marres 1852-1868, Eccl. Rur. can. Sem. maj. Professor, + 3 Jan. 1900.

Eduardus van Boom 1851-1874, Eccl. Rur. can., Parochus in Posterholt.

Hubertus Voragen 1851-1872, Parochus in Vaals.

Christianus Fuss 1852-1854.

Franciscus Ramakers 1852-1882, † 17 Maii 1882.

Franciscus Rousseau 1852-1855, Decanus in Spa (Dioec. Leod.) † 25 Aug. 1890.

Joannes Janssen 1854-1877, Decanus in Gennep † 13 Febr. 1888.

Joannes Wijnants 1854-1856, Vicarius Mosae-traj. S. Math. † 28 Febr. 1873.

Felix Neujean 1855-1878, Parochus in Venray.

Joseph Deutz 1855-1883, Ecc. Ruraem. can., Decanus in Kerkrade.

Gerardus Slits 1855-1888 † 7 Febr. 1888.

Mgr. Godefridus Custers 1856-1864, Eccl. Ruraem. can., Decanus in Weert.

Josephus Muhlenberg 1857-1866, Parochus in Papenhoven † 24 Jan. 1893.

Andreas van Soest 1856-1858, Decanus in Gennep † 16 Jan. 1891.

Augustinus Backhuys 1858-1866, Rector in Steyl † 21 Mart. 1877.

Petrus Corten 1857-1865, Eccl. Ruraem. can., Decanus Ruraemundensis.

Dr. Lambertus van de Winkel 1857-1880, Decanus Venlonensis † 21 Jan. 1892.

Joannes Beys 1858-1861 Parochus in Oud-Vroenhoven † 27 Dec. 1892.

Mgr. Dr. Ernestus Menten 1859-1885, Parochus Mosae-Traj. in eccl. S. Math.

Ferdinandus Moubis 1859-1883, Decanus in Heerlen † 27 Dec. 1898.

Gerardus Wijnhoven 1861-1866, Parochus in Sevenum.

Jacobus America 1861-1863, Parochus in Ottersum.

Mgr. Carolus Marres 1862-1887 Decanus Venlonensis.

Antonius Grubben 1863-1868, Parochus in Well.

Joseph Thissen 1863-1883, Parochus in Amstenrade.

Joannes Timmermans 1864-1886, Parochus in Heerlerheide † 20 April 1894.

Dr. Joannes Geenen 1865-1878 Parochus in Baerlo.

Martinus Billekens 1865-1888, Parochus in Roosteren † 26 Aug. 1896.

Ludovicus Janssens 1866-1888, Decanus in Horst.

Joannes Engels 1866-1871, Parochus in Maasbracht.

Franciscus Spijkers 1867-1899, Prof. em. Henricus Claessen 1868-1890, Parochus in Nuth.

Petrus v. d. Goor 1868-1892, Prof. em.

Petrus Jaspar 1879 † 24 Maart 1868.

Joseph Lienaerts 1869 † 30 Aug. 1889.

Alph. Brouwers 1870 † 16 Dec. 1894.

Petrus Wimmers 1871-1890, Decanus in Heerlen.

Joannes Janssen van Son 1873-1874, Vicarius Mosae-Traj. † 14 Dec. 1892.

Petrus Rutten 1874-1895, Parochus in Urmond.

Hubertus Reighard 1874-1892, Rector scholae norm. in Echt.

Henricus Systemans 1874-1894, Parochus in Merkelbeek † 20 Febr. 1896.

Jos. Bloem 1875-1882, C. S. S. R. (Am.).

Petrus de Bruijn 1877-1898, Parochus in Holtum.

Joseph Raven 1877-1877, Scholae min. Rod. Regens.

Joseph Keuller 1878-1897, Professor Sem. maj. Rur.

Antonius Schmitz 1878-1901, Parochus in Oirsbeek.

Aemilius Batta 1879-1890, Parochus in Borgharen.

Henricus Everts 1879-1899, Prof. Sem. maj. Rur.

Hippolytus van Haeff 1879-1900, Parochus in Grubbenvorst.

Joannes Roex 1880-1892, Parochus in Hunsel.

Alphonsus Ruyten 1880.

Mathias Herman 1880.

Gulielmus Jaspar 1881.

Gulielmus L'Ortye 1882-1887, Schol. norm. Echt. professor.

Joannes Schram 1883.

Joseph van de Laar 1883.

Petrus Bollen 1883-1897, Vicarius in Breust.

Felix Smidts 1883-1894, Parochus in Heerlerheide.

Albertus Grispen 1885.

Wilhelmus Scheepers 1886.

Ludovicus Coenen 1887.

Petrus Marres 1887-1895 † 12 Oct. 1899.

Dr. Gulielmus Nolens 1888, Stat.-Gen. Deput.

Dr. Ludovicus van Thuyt 1888.

Ludovicus Tijssen 1888.

Joseph Schoolmeesters 1889-1897, Vicarius in Oirsbeek † 24 Febr. 1898.

Dr. Henricus Derckx 1890.

Leonardus Houben 1890.

Franciscus Madou 1890.

Ludovicus Prevoo 1892 Civ. Ing.

Gulielmus Backhuis 1893.

Docts. Joseph van Gils 1893.

Docts. Antonius Geurts 1893.

Clemens Baert 1893.

Henricus Verbeek 1894.

Joseph Meussen 1894.

Henricus van den Schoor 1894.

Gulielmus Goossens 1894.

Jacobus Thielen 1895.

Joannes Cuypers 1896.

Franciscus Horsmans 1896-1897, Rect. mos. trai.

Aemilius Ribbergh 1897.

Joseph Hilgers 1897.

Aemilius Petry 1897.

Robertus de Guasco 1897.

Hubertus Janssens 1898.

Mathias Merckelbach 1898.

Antonius van de Venne 1898.

Joseph Cremers 1899.

Felix Lemmens 1899.

Henricus Nillesen 1900.

Henricus Wismans 1900.

Winandus Franck 1900.

Dr. Julianus Nagant 1901.

Docts. Henricus Verhagen 1902.

Georgius van Poppel 1902.

Albertus Thywissen 1902.

MAGISTRI LAICI.

J. Knittel 1843-1893.

P. Hamers 1844-1848.

G. Hanöver 1844-1872.

V. van den Weghe
1844-1853.

A. Venth 1844-1855.

J. Coenders 1845-1846.

Ch. Gibbels 1849-1896.

J. Klinkum 1847-1859.

M. Dautzenberg 1848-1852.

D. Schram 1851-1854.

G. Simons 1853-1857.

J. Boers 1855-1856.

F. Hochstenbach 1858-1866.

F. Pulinx 1859-1865.

G. van Ool 1863-1871.

J. Verstraelen 1863-1869.

N. Andriessen 1865-1871.

J. Hanöver 1869.

A. Op de Laak 1868-1871.

G. Leus 1872-1875.

J. Schreurs 1872-1875.

L. Straatman 1869-1870.

W. Reyniers 1871-1876.

Dr. P. Vermeulen

1872-1881.

E. Kupers 1874-1876.

J. Rietra 1875.

J. Toeller 1876-1877.

J. van Ette 1877-1879.

J. Dusch 1879-1881.

J. Eydemis 1880-1886.

Dr. F. Daniëls 1881-1896.

J. Hermans 1883-1892.

P. Franck 1886-1900.

J. Franken 1887-1891.

W. Beckers 1891-1892.

W. Caspersz 1893-1894.

H. Latiers 1897.

J. van Winkel Ing. Civ.
1897-1901.

N. Andriessen. H. Jacobs. G. Hanöver
 Dr. Vermeulen. J. Beys. L. Batta. W. Reyniers.
 G. Leus. L. Lexis. P. Wetzels. F. Savelberg. J. Knittel.
 A. Oomen. E. van Haeff. Mgr. P. Hoefnagels. J. Jacobs. A. van Soest.
 M. Geurts. Mgr. G. Custers. Mgr. F. Rutten. Mgr. D. van Laar. A. Backhuys
 Th. Ariens. G. Verzijl. G. Raetsen. Mgr. P. Canoy. P. Smidts. P. Corten. Ph. Arets.